

**UCHWAŁA NR 777/XXIV/2020
RADY MIASTA LUBLIN**

z dnia 17 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie
na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378), art. 92 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920), art. 6 ust. 2 pkt 1, ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956), art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 1 pkt 7, art. 4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1492) - Rada Miasta Lublin uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2021-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Lublin.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta Lublin

Jarosław Pakuła

Załącznik
do uchwały nr 777/XXIV/2020
Rady Miasta Lublin
z dnia 17 grudnia 2020 r.

**Miejski Program
Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie
w Lublinie na lata 2021-2025**

Spis treści

WSTĘP.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE.....	5
II. PRZEMOC W RODZINIE.....	6
III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE.....	8
3.1. Analiza danych sprawozdawczych z realizacji Programu w latach 2015-2019.....	8
3.2. Stan zasobów.....	47
3.3. Wnioski.....	48
IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE.....	53
4.1. Kierunki działań.....	53
V. CELE PROGRAMU.....	54
VI. ZADANIA DO REALIZACJI.....	54
Cel I. Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.....	54
Cel II. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.....	57
Cel III. Zwiększenie skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.....	59
Cel IV. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.....	62
VII. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	64
VIII. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU.....	64
Spis tabel.....	65
Spis wykresów.....	66

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. w art. 18 oraz art. 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Przepis art. 33 Konstytucji wskazuje ponadto, że kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem państwa jest zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy do zadań gminy i powiatu na zasadach określonych m.in. w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Powyższy akt prawny określa szczegółowo zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956) „Przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Inaczej mówiąc, przemoc w rodzinie jest intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste drugiego człowieka, utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił, powoduje szkody fizyczne i psychiczne – cierpienie i ból.

Żaden człowiek nie powinien i nie może być narażony na przemoc w rodzinie. Dlatego też kwestia ta stanowi ogromne wyzwanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub już jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia przemocą mają przede wszystkim działania profilaktyczne, które zaszczepione odpowiednio wcześniej dają szansę na uniknięcie głębokiego kryzysu w rodzinie.

Nadrzędnym działaniem są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale również szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie osobom doznającym przemocy zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Dlatego też zakłada się aktywne włączenie w realizację Programu wszelkich służb mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest z jednej strony kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą, z drugiej zaś reintegracja i praca nad sprawcą stosującym przemoc.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar i świadków przemocy oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej

pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej i profilaktykę w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz edukację wśród mieszkańców Lublina.

Zespół opracowujący Program

- Adam Mołdoch – Zastępca Dyrektora Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego;
- Małgorzata Rabczewska – koordynator Sekcji ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie;
- Agata Młynarska – Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, Sekretarz Zespołu Interdyscyplinarnego;
- asp. szt. Irmina Łakota – Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie;
- Agnieszka Rojowska – Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie;
- Katarzyna Kot – Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku;
- Dorota Kawa – Prokuratura Okręgowa w Lublinie;
- Katarzyna Szymona-Pałkowska – Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie;
- Natalia Kulig – Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym AGAPE;
- Paulina Dębiec – Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin;
- Dorota Biekiesz – Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin.

Odbiorcy Programu

Program skierowany jest do mieszkańców Lublina, w tym:

1. Osób zagrożonych przemocą w rodzinie.
2. Osób doświadczających przemocy w rodzinie.
3. Osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Świadców przemocy w rodzinie.
5. Podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, których obszarem działania jest Miasto Lublin.

Realizatorzy Programu

Program będzie realizowany przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie takie jak:

- Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie,
- Urząd Miasta Lublin,
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w tym Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie MOPR,
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie,
- Sądy Rejonowe w Lublinie, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Prokuratury Rejonowe w Lublinie,
- Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie,
- Straż Miejską Miasta Lublin,
- Areszt Śledczy w Lublinie,
- Placówki oświatowe, w tym poradnie psychologiczno-pedagogiczne,
- Placówki służby zdrowia,
- Organizacje pozarządowe i kościelne osoby prawne,

- Inne podmioty.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy w Lublinie przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny na przestrzeni lat 2015-2019 oraz wcześniejszych, w ramach realizacji m.in. Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016-2020, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Raportu ze zleconego przez Zespół Interdyscyplinarny badania pt. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin”.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do systematycznego podnoszenia skuteczności działań interwencyjnych oraz pomocowych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą, skrócenia czasu realizacji procedury „Niebieskie Karty”, sprawnego i szybkiego dostępu osób doświadczających przemocy w rodzinie do pomocy specjalistycznej, skutecznej edukacji społecznej i profilaktyki oraz ograniczenia negatywnych skutków zjawiska przemocy w rodzinie, dalszej realizacji działań terapeutycznych i pomocowych dla osób stosujących przemoc, jak również z grup ryzyka, a także dalszego wzrostu świadomości i profesjonalizacji przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie przygotowano na lata 2021-2025. Zakreślone w nim cele i kierunki działania mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom.

I. PODSTAWY PRAWNE

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i 956);
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1492);
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 322 i 1492);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 r. poz.1492);
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjęty Uchwałą Nr 76/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.;
7. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 przyjęty Uchwałą Nr XXV/361/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 grudnia 2016 r.;
8. Uchwała nr 346/XIII/2015 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016-2020;
9. Uchwała nr 366/X/2019 Rady Miasta Lublin z dnia 17 października 2019 r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin na 2020 r.;

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje pojęcie przemocy w rodzinie, wskazuje również zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Określa też zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
2. opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

II. PRZEMOC W RODZINIE

Mówiąc o zjawisku przemocy w rodzinie oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy osobom doświadczającym przemocy, jak też jej sprawcom, konieczne jest zdefiniowanie najważniejszych pojęć związanych z tym zagadnieniem. Najczęściej stosowana definicja określa przemoc domową jako: *działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi siły lub władzy, godzące w ich prawa lub dobra osobiste.*

Definicję członka rodziny znajdujemy w art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. „*Należy przez to rozumieć osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą*”. Osobami najbliższymi w myśl art. 115 § 11 KK są: małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

1. **Przemoc fizyczna** – w swej czynnej postaci przybiera działania bezpośrednio z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie,

obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym.

2. **Przemoc psychiczna** – to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągła krytyka, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, odmawianie pożywienia, zmuszanie do wykonywania upokarzających czynności, sprowadzanie do domu osób nieakceptowanych przez domowników. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej, zmuszaniu jej do opuszczania domu itp. Przemoc psychiczna nie pozostawia śladów widocznych „gołym okiem”, nie ma dla niej skali aby można było ustalić rozmiar krzywdzenia psychicznego.
3. **Przemoc seksualna** – to zmuszenie osoby (ofiary) do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. W przypadku dzieci częściej używa się nazwy dziecko wykorzystywane seksualnie. Określenie to oznacza każdą jednostkę ludzką w wieku bezwzględnej ochrony, którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, gdzie intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej. W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet jeśli dziecko wyraziło zgodę na ten kontakt.
4. **Przemoc ekonomiczna** – działanie mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy. Przykładem przemocy ekonomicznej jest odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie ofierze podjęcia pracy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli np. współmałżonka.
5. **Zaniedbanie** – zjawisko społeczne, które odnosi się w szczególności do relacji opartej na zależności w szczególności: rodzic - dziecko, opiekun – osoba nieporadna (z uwagi na wiek lub niepełnosprawność). Charakteryzuje je niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brak zapewnienia właściwej uwagi, troski, opieki ze strony osób najbliższych.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

1. **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się ona wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na osobie najbliższej. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, osoby doznające przemocy, pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznaną krzywdą, decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na Policję, podjąć inne działania.
3. **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom osoba

doznająca przemocy wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się powrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia.

Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy i zatrzymanie krzywdzenia, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna;
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca;
3. Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja zjawiska przemocy w rodzinie.

III. SKALA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

3.1. Analiza danych sprawozdawczych z realizacji Programu w latach 2015-2019

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Diagnoza została przeprowadzona na podstawie danych przedstawionych w Sprawozdaniach z realizacji zadań w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie na lata 2016-2020, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Raportu ze zleconego przez Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie badania pt. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin”.

Jednoznaczne określenie skali przemocy w rodzinie jest trudne, ponieważ instytucje i podmioty, które w swojej działalności mają bezpośredni lub pośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, sądy, Policja, prokuratury, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodki wsparcia) stosują różne formy typologii i klasyfikacji gromadzonych danych.

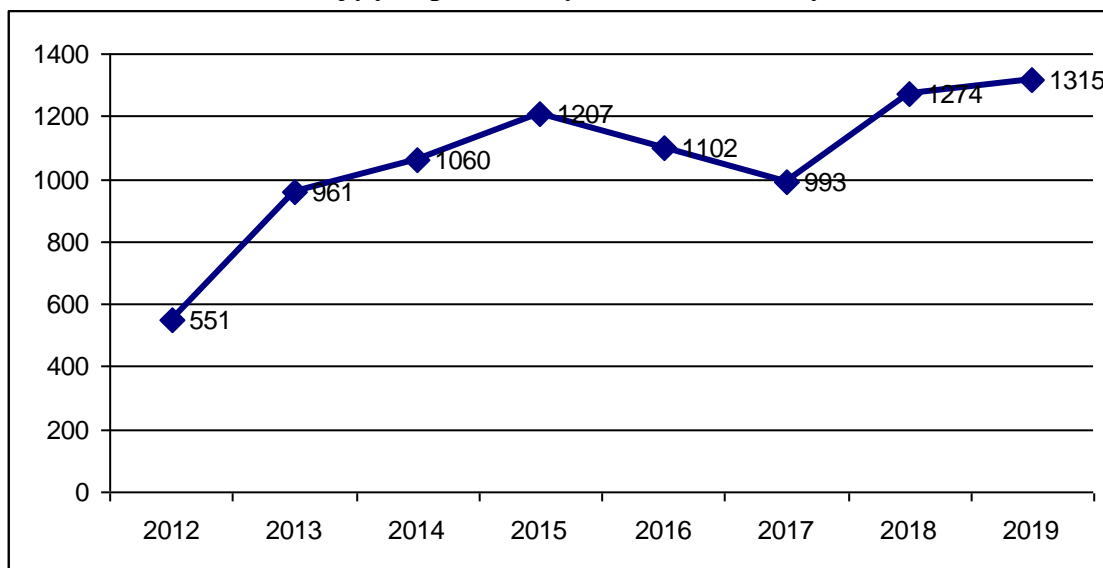
Również ze względu na specyfikę przemocy domowej oszacowanie jej skali nie jest łatwym zadaniem. Trudno jednoznacznie określić liczbę osób doświadczających przemocy, które w wielu przypadkach nie informują służb pomocowych ani nie składają zawiadomienia o przestępstwie z różnych powodów m.in. obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, ochrony sprawców lub osób z nimi związanych przed cierpieniem, wstydu, obawy przed wykluczeniem społecznym i innych czynników. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed ujawnieniem przemocy w rodzinie odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

Dane statystyczne procedur „Niebieskie Karty” wskazują wyraźną tendencję wzrostową liczby zarejestrowanych przypadków przemocy w rodzinie w Mieście Lublin. Od czasu utworzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz obowiązywania przepisów prawnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie w obecnym kształcie, tj. od 2012 roku liczba realizowanych w Mieście Lublin procedur „Niebieskie Karty” podwoiła się.

Na przestrzeni lat 2012-2019 liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” wzrosła aż o 138% (z 551 w 2012 r. do 1315 w 2019 r.).

Przyczyny wskazanych powyżej tendencji upatrywać należy przede wszystkim we wzroście świadomości społecznej odnośnie możliwości zgłaszania problemu przemocy, jak też profesjonalizacji służb zajmujących się wszczynaniem procedury NK, gdyż nakierowane były na to liczne działania oraz projekty realizowane przez Zespół Interdyscyplinarny i instytucje zaangażowane w problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Lublin. Wskazane tendencje obrazuje wykres nr 1.

Wykres 1. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2012-2019

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2012 - 2019

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” wzrastała w mniejszym tempie, odnotowując w 2019 r. przyrost o 13,75 % w stosunku do 2015 r. (z 1156 „Niebieskich Kart” w 2015 r. do 1315 w 2019 r.). Wprawdzie w latach 2016 i 2017 odnotowano spadek liczby realizowanych procedur, jednak zjawisko przemocy w 2018 r. w stosunku do roku poprzedniego wykazało znaczny wzrost, aż o 28,30 %. W roku 2019 nieznaczna tendencja wzrostowa utrzymywała się, odnotowano przyrost o 3,22% w stosunku do roku 2018.

Wykres 2. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019

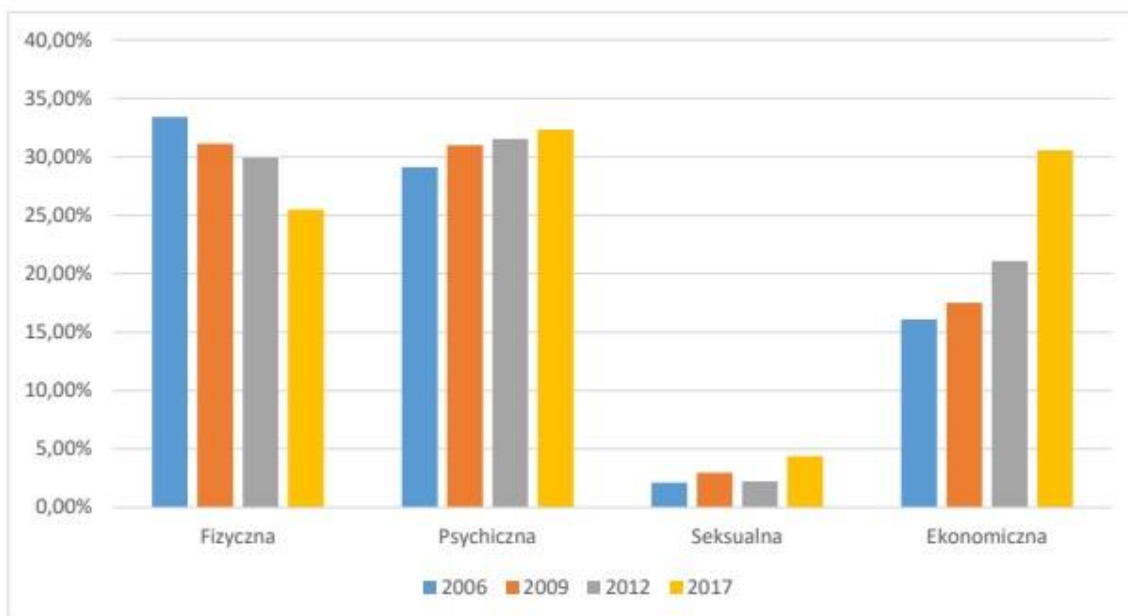

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 - 2019

Trendy zjawiska przemocy rodzinnej w Mieście Lublin na przestrzeni ostatnich lat określa również Raport z opracowanego w 2017 r. na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego badania pt. „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin”.

Jednym z aspektów badań ankietowych było oszacowanie zmian częstości przemocy rodzinnej w perspektywie czasowej. Zebrane dane umożliwiły opracowanie takiego zestawienia za lata 2006, 2009, 2012 i 2017. Ukazuje to wykres nr 3.

Wykres 3. Częstość przemocy rodzinnej w latach 2006, 2009, 2012, 2017 na terenie Lublina.

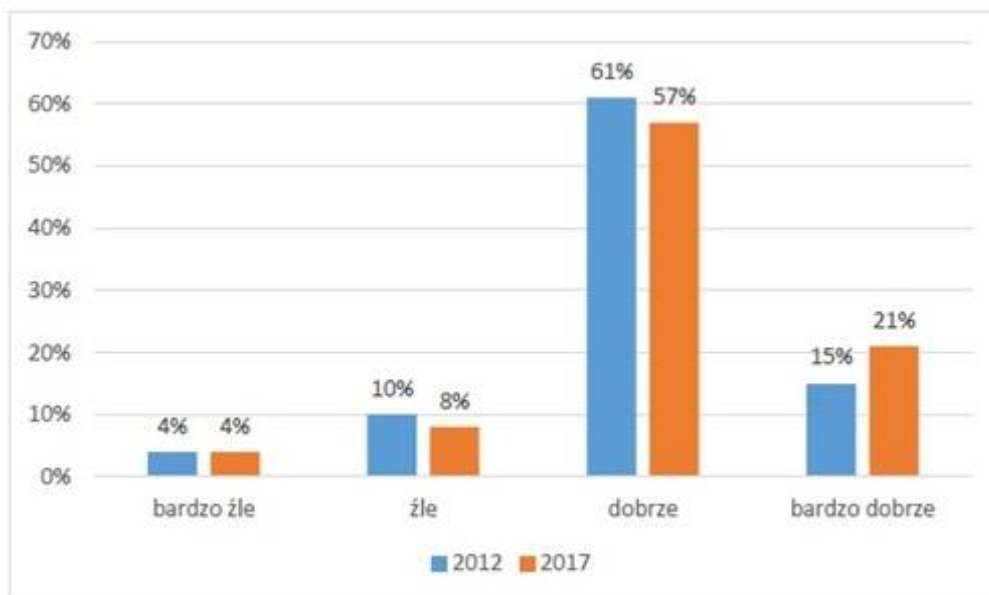
Źródło: Towarzystwo Nowa Kuźnia, Raport z badania pt. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, opracowanego na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Powyższy wykres ukazuje, że średni wskaźnik przemocy domowej w Lublinie w roku 2006 wyniósł: 8,07, w roku 2009: 8,26, w 2012 roku: 8,47, w 2017 roku: 9,28.

Wzrost jest tak minimalny, że można uznać poziom przemocy w rodzinie w Mieście Lublin za stały, przy zmieniającej się jej wewnętrznej strukturze.

Stan taki jest niewątpliwie związany z działaniami profilaktycznymi i pomocowymi w zakresie badanego na terenie Lublina zjawiska przemocy. Skuteczność tych działań oceniana jest przez respondentów w następujący sposób:

Wykres 4. Ocena skuteczności działań instytucji działających w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Lublinian

Źródło: Towarzystwo Nowa Kuźnia, Raport z badania pt. *Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, opracowanego na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego.*

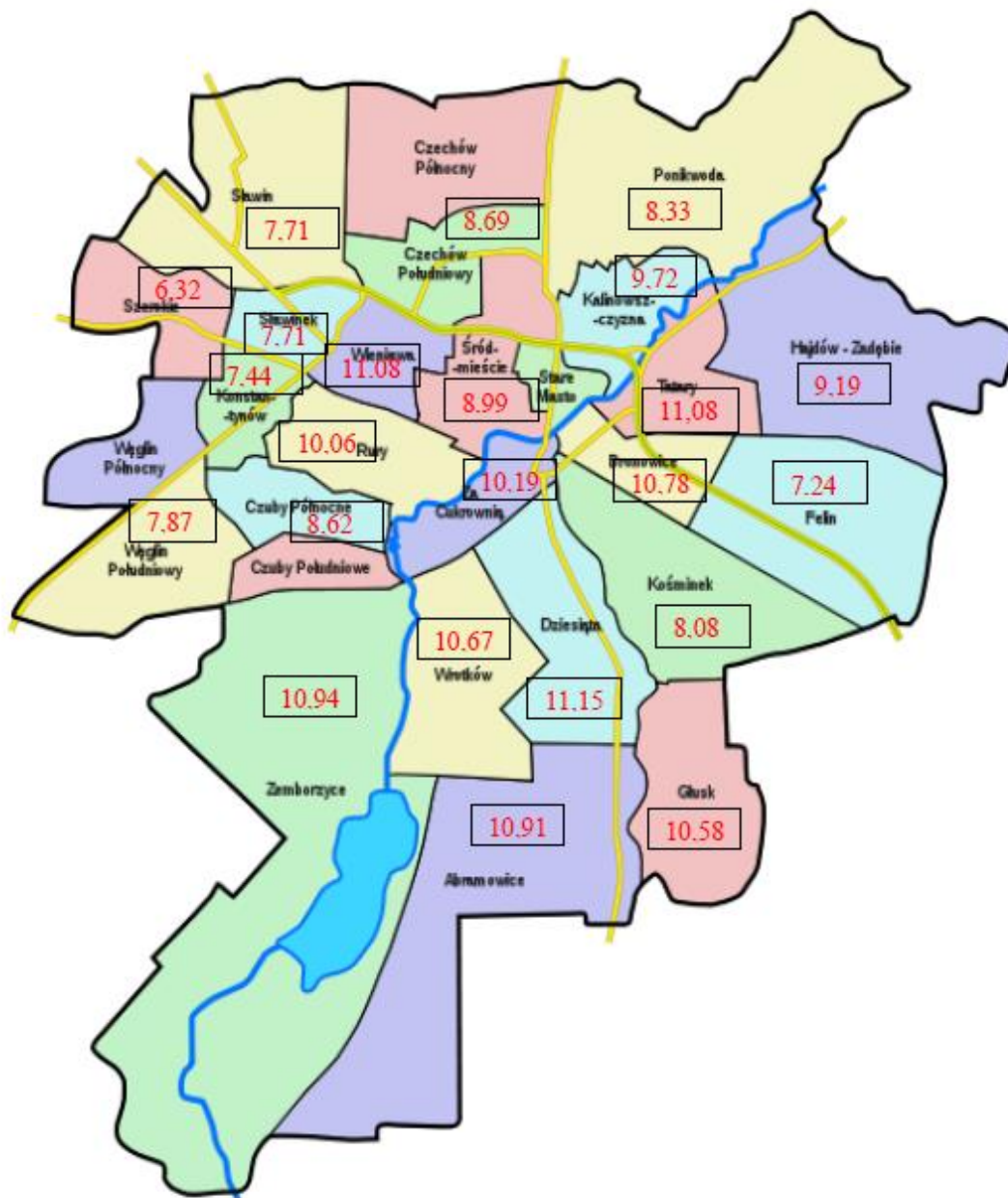
W opinii badanych, praca instytucji działających w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oceniana jest dobrze. Choć, jak twierdzili niektórzy z badanych, konieczne jest poszerzenie tych działań odnośnie przemocy występującej poza rodziną, gdyż jak można się domyślać stanowi ona dla nich większe i bezpośrednie zagrożenie. W ciągu badanych pięciu lat wyraźnie wzrosła liczba osób oceniających działalność instytucji bardzo dobrze, nieznacznie zmniejszyła się liczba osób oceniających źle. Liczba osób oceniających bardzo źle pracę instytucji antyprzemocowych stanowi niewielki odsetek populacji i utrzymuje się na stałym poziomie.

Większość mieszkańców Lublina deklaruje, że słyszała o różnych instytucjach pomagających osobom doświadczającym przemocy i w większej części oceniają ich prace pozytywnie. Liczba osób oceniających system pomocy instytucjonalnej bardzo dobrze systematycznie rośnie. Nie oznacza to jednak, że mieszkańcom znane są konkretne adresy, pod którymi mogliby znaleźć pomoc.

Z Raportu „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin” wynika również, że do miejsc o najbardziej nasilonych zjawiskach przemocy rodzinnej w mieście należą takie dzielnice jak: Dziesiąta, Wieniawa, Tatary, Zemborzyce, Abramowice, Bronowice, Wrotków i Głusk. Miejsca ze stosunkowo niską częstością przemocy to: Szerokie, Felin, Kośminek, Sławinek, Sławin, Węglin, Konstantynów. Największy wzrost, szczególnie w zakresie przemocy ekonomicznej odnotowano w dzielnicach: Wieniawa, Dziesiąta, Głusk, Abramowice. Jednocześnie do dzielnic, w których zmniejszyło się zagrożenie przemocą w rodzinach w przeciągu lat 2012-2017 zaliczają się: Tatary, Zemborzyce, Za Cukrownią, Śródmieście, Kośminek, Sławin, Konstantynów.

Wskaźniki przemocy rodzinnej w Mieście Lublin wg miejsca zamieszkania ukazuje mapa – rysunek nr 1.

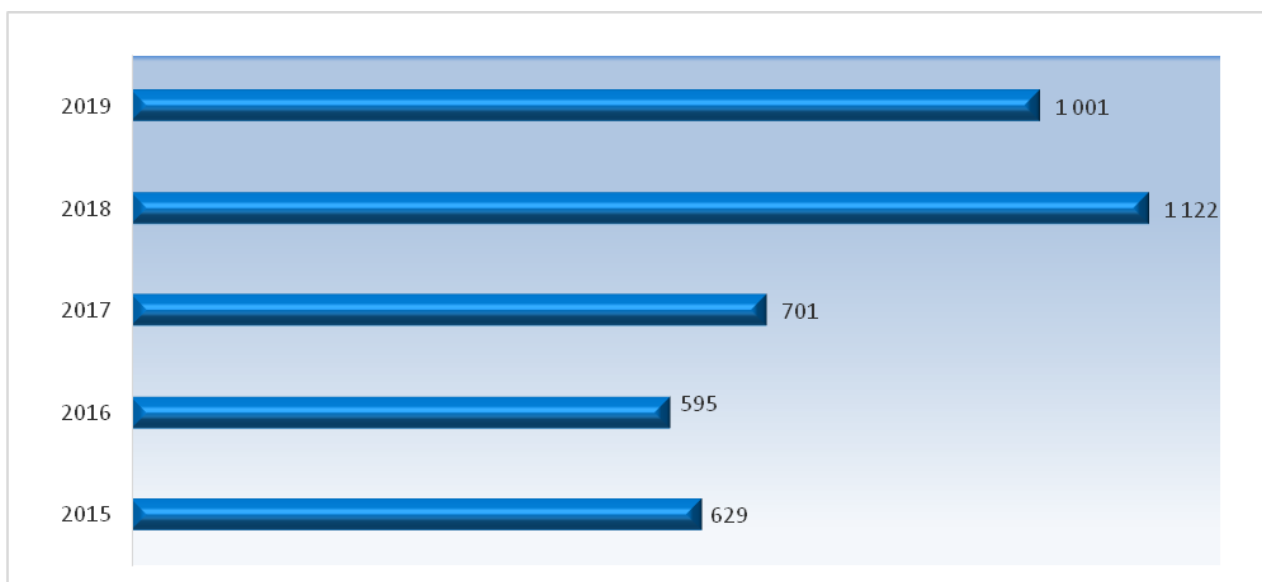
Rysunek nr 1. Mapa występowania przemocy rodzinnej w poszczególnych dzielnicach Lublina.

Źródło: Towarzystwo Nowa Kuźnia, Raport z badania pt. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, opracowanego na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. określa, które instytucje mogą wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”, tj. Policja, pomoc społeczna, oświata, służba zdrowia oraz komisje rozwiązywania problemów alkoholowych. W analizowanych latach, liczba formularzy Niebieskich Kart A, które wpływały do Zespołu Interdyscyplinarnego ulegała wahanom. Szczególnie zauważalny był trend wzrastającej ilości wypełnianych formularzy A „Niebieskich Kart” przez uprawnione podmioty w roku 2018, gdy odnotowano wzrost z 701 „Niebieskich Kart” w 2017 r. do 1122 w 2018 r., czyli o 38%. W 2019 roku odnotowano liczbę Niebieskich Kart o 121 niższą w stosunku do roku poprzedniego. Poniższe dane dotyczą wszystkich NK - A, bez względu na to, czy wszczynały one procedurę, czy były kolejnymi w danej rodzinie. Każdy z formularzy NK - A dokumentował nowe zdarzenie lub zgłoszenie przemocy w rodzinie (np. interwencję Policji, złożenie zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa bądź zgłoszenie do ośrodka pomocy społecznej problemu przemocy, w tym drastycznych zaniedbań względem dzieci).

Wykres 5. Liczba formularzy A „Niebieskich Kart” w latach 2015-2019

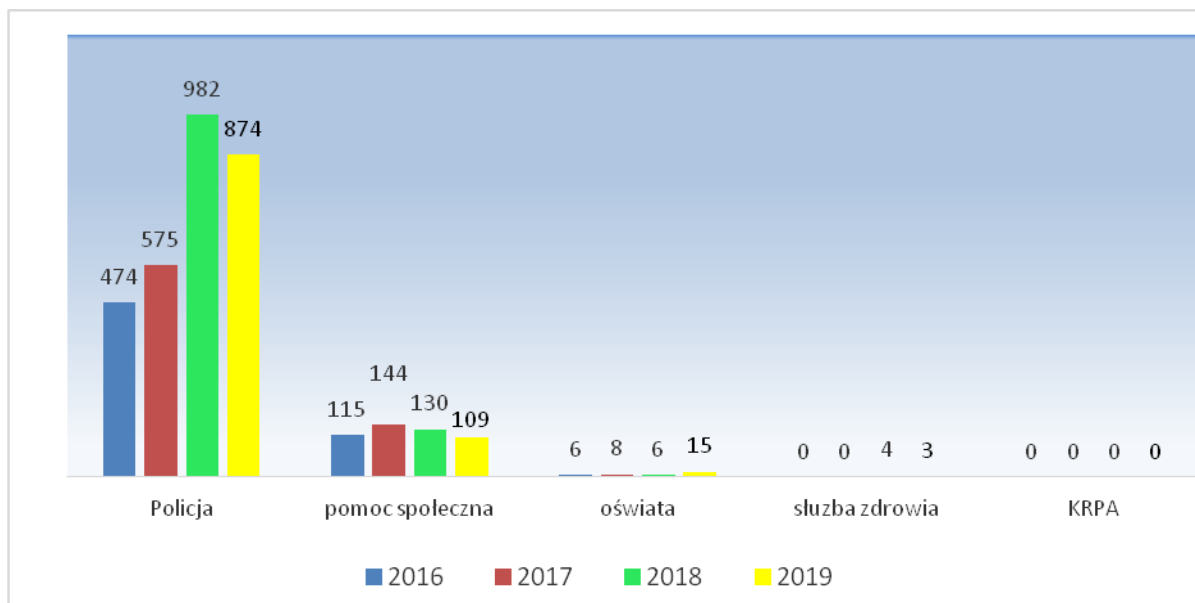

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 - 2019

Z dokonanej analizy wynika, że najwięcej „Niebieskich Kart” wszczynanych było przez Policję tj. 87,31% ogółu. Drugą w kolejności instytucją wszczynającą procedurę „Niebieskie Karty” jest pomoc społeczna - w 2019 r. prawie 10,89% ogółu sporządzonych „Niebieskich Kart”.

Przedstawiciele oświaty wdrażają procedurę NK dużo rzadziej niż inne instytucje. W roku 2019 wszczęli procedurę „Niebieskie Karty” w 15 środowiskach, co stanowi 1,5% ogółu. Służba zdrowia zainicjowała w 2019 r. 3 procedury NK, zaś Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie na przestrzeni ostatnich lat nie wypełniła ani jednego formularza A – „Niebieskiej Karty”.

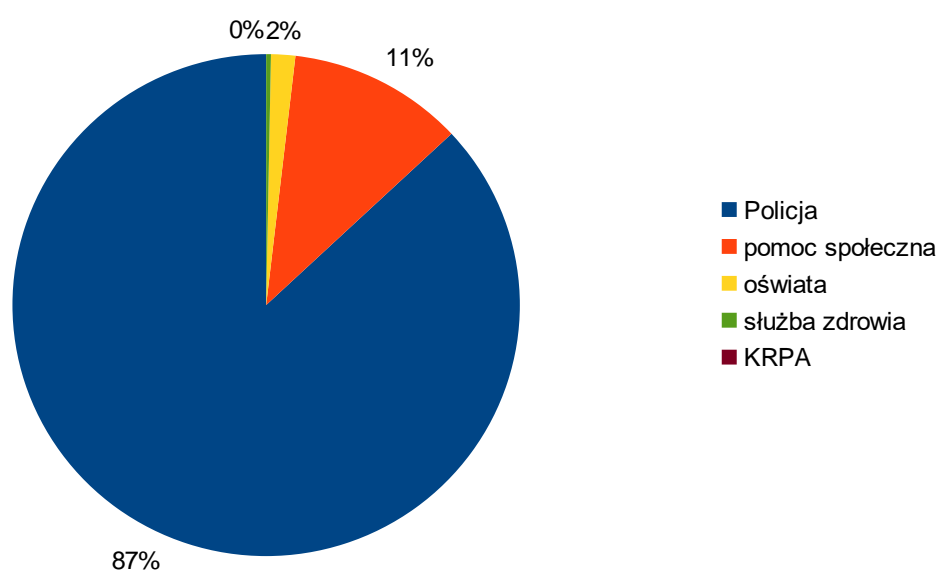
Wykres 6. Podmioty wszczynające procedury „Niebieskie Karty” w latach 2015 – 2019

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 - 2019

Należy wskazać, że w 2018 r. odnotowano znaczący wzrost liczby wypełnionych przez Policję „Niebieskich Kart – A”, tj. o 76% (z 557 w 2017r. do 982 w 2018r.). Rok 2019 przyniósł spadek wszczynanych przez Policję procedur o ponad 100, zmniejszyła się również liczba zakładanych NK przez pracowników socjalnych. Natomiast oświata zanotowała znaczny wzrost wypełnionych formularzy NK, tj. aż o 150%, nadal jednak stanowiąc nieznaczny odsetek wszczynanych procedur w skali całego Miasta Lublin.

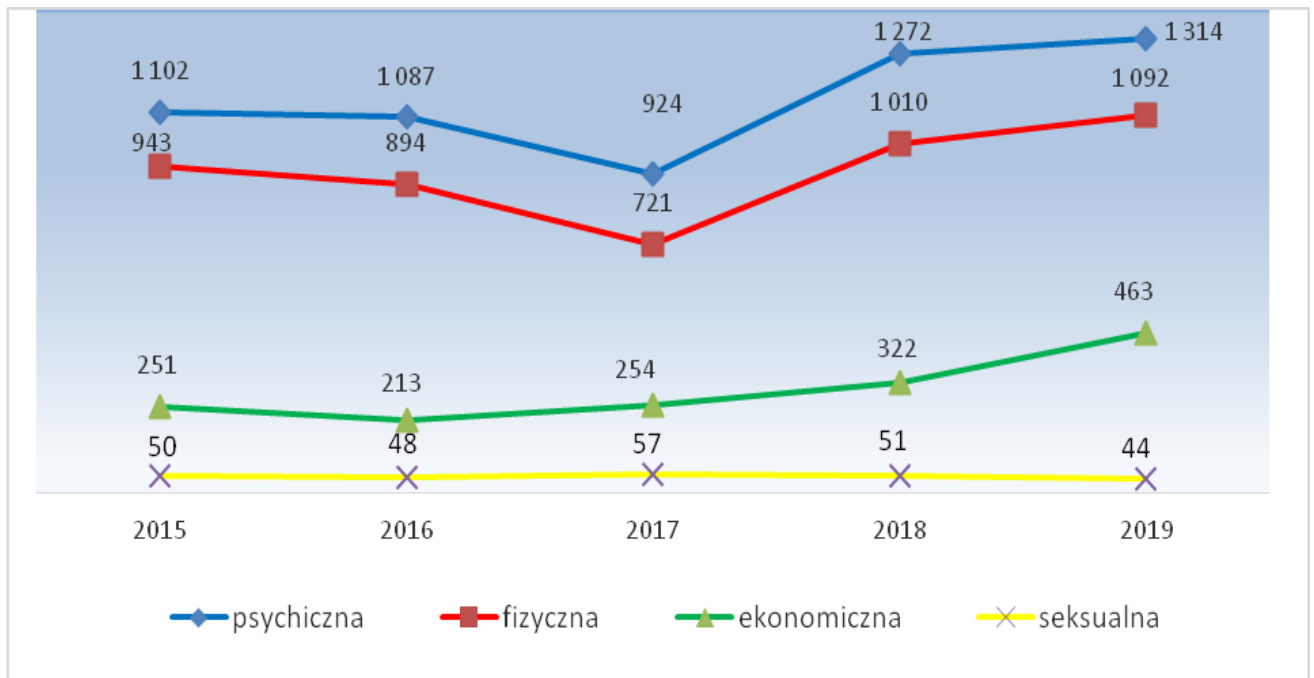
Wykres 7. Podmioty wszczynające procedury „Niebieskie Karty” w roku 2019 – udział procentowy

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdania MPPPwR za 2019 rok

Najpowszechniejszą, wciąż utrzymującą się na wysokim poziomie formą krzywdzenia w rodzinie w Mieście Lublin jest przemoc psychiczna, występująca niemalże w 100% realizowanych procedur „Niebieskie Karty”. Niepokoi również ciągle duże nasilenie przemocy fizycznej i jest to stała tendencja na przestrzeni ostatnich kilku lat. Najsilniejszy wzrost odnotowano w przypadku przemocy ekonomicznej (z 22% w 2015 r., do 35% w roku 2019). Przemoc seksualna jest najmniej nasilona i najrzadziej wykrywana (tylko 3,35% wszystkich procedur) i jej procentowy udział w ostatnich czterech latach utrzymuje się na podobnej pozycji.

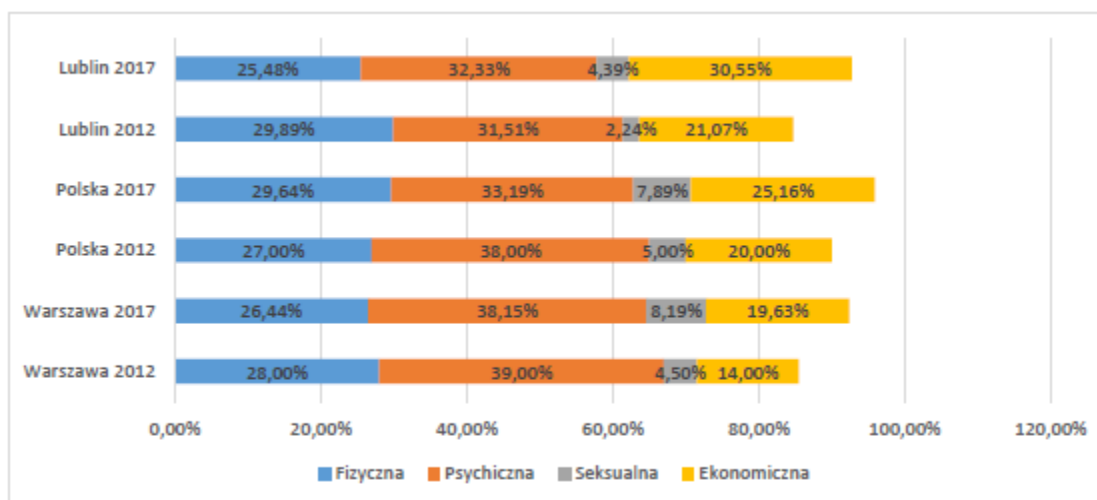
Wykres 8. Formy przemocy w rodzinie w latach 2015 – 2019

Zródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 - 2019

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach „Diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin” wskazują, iż przemoc występuje w co trzeciej rodzinie zamieszkującej na terenie miasta. Najczęściej jest to przemoc psychiczna, następnie, jeśli chodzi o częstość, obserwuje się przemoc ekonomiczną, później fizyczną i na końcu seksualną. Na uwagę zasługuje fakt, że średnia występowania przemocy rodzinnej w mieście jest porównywalna ze średnimi w ogólnopolskiej i warszawskiej populacji, przy zmniejszeniu przemocy psychicznej i seksualnej w stosunku do populacji ogólnopolskiej. Znaczenie ma fakt wzrostu przemocy ekonomicznej oraz seksualnej na terenie miasta przy jednoczesnym spadku częstości przemocy fizycznej.

Wykres 9. Występowanie form przemocy wśród mieszkańców Lublina na tle populacji ogólnopolskiej i warszawskiej w latach 2012 i 2017.

Źródło: Towarzystwo Nowa Kuźnia, Raport z badania pt. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, opracowanego na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego

Z kolei prezentowany wcześniej wykres nr 3, obrazujący częstość przemocy rodzinnej w latach 2006, 2009, 2012 i 2017 na terenie Lublina ukazuje przede wszystkim zmniejszanie się częstości występowania przemocy fizycznej w rodzinach w mieście oraz narastanie form przemocy psychicznej. Przemoc seksualna wahała się na niewielkim poziomie, jednak znacznie wzrosła w ostatnich pięciu latach obejmujących badanie. Również wyraźnie wzrastała przemoc ekonomiczna. Wzrost ten może być związany ze zmianami wzorów stosowania przemocy, z tych które charakteryzują społeczności mniej zurbanizowane, na wzorce charakterystyczne dla środowisk wielkomiejskich. Chodzi tu głównie o zmniejszanie przemocy fizycznej przy jednoczesnym wzroście pozostałych form przemocy, a szczególnie przemocy ekonomicznej.

W 2019 r. pomocą grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego w związku z ujawnieniem przemocy objęto 1752 osoby doznające przemocy w rodzinie. Liczba ta wzrosła o 5,54 % w stosunku do roku 2018, zaś w stosunku do roku 2015 aż o 43,49%.

Wykres 10. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie w latach 2015 – 2019

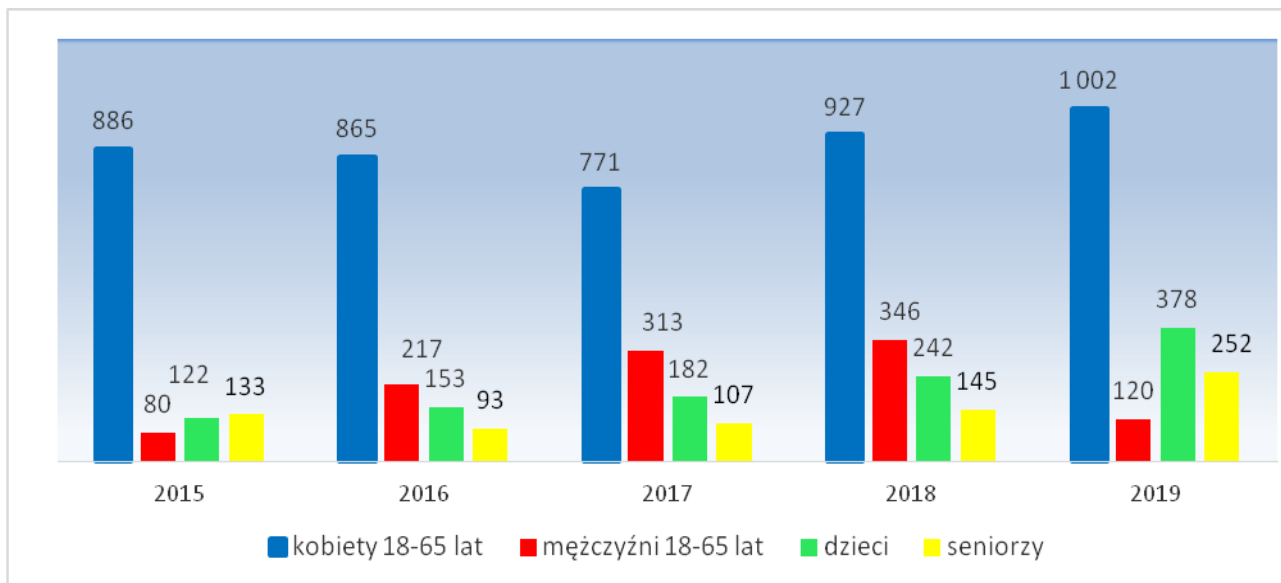

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 – 2019

Analizując kwestię podziału przemocy w rodzinie jako przykładu dyskryminacji ze względu na wiek i płeć wskazać należy, że dotyczy ona w największym stopniu kobiet

w wieku produkcyjnym (57,19%) oraz dzieci (21,58%). Na kolejnych pozycjach plasują się seniorzy (14,38%) oraz mężczyźni (6,85%). Procentowy podział przemocy ze względu na płeć i wiek wykazuje podobne tendencje, co w latach ubiegłych. Należy wskazać, iż w stosunku do roku 2018 w 2019 r. odnotowano 1,35 % wzrost rejestrowanej przemocy wobec kobiet, wzrost o 7,00 % przemocy wobec dzieci, a także o 5,65% wobec seniorów, przy jednoczesnym spadku o 13,99 % przemocy wobec mężczyzn.

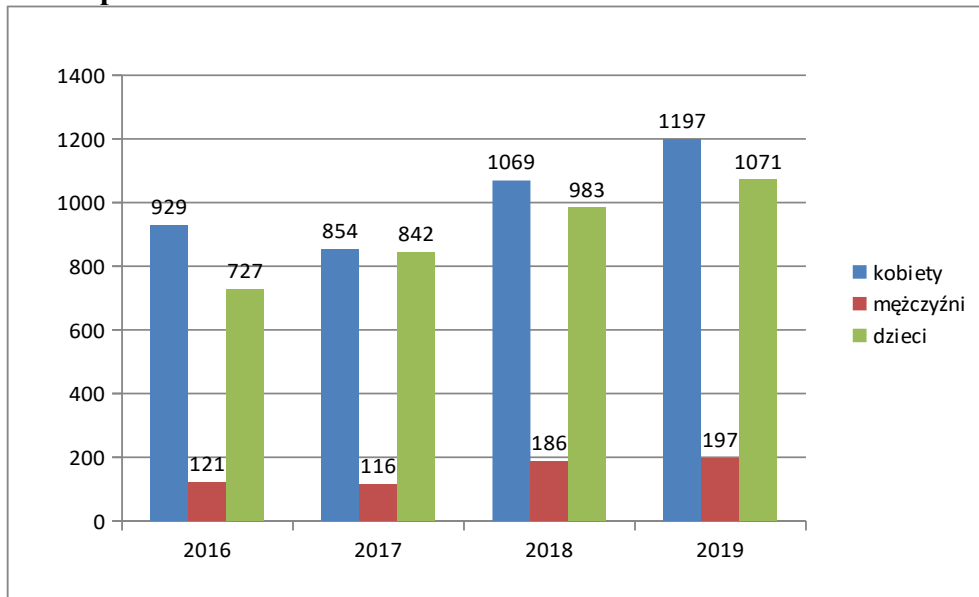
Wykres 11. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 – 2019

Biorąc pod uwagę fakt, iż dzieci będące świadkami przemocy wobec osób najbliższych również stają się ofiarami przemocy domowej dokonano również innej analizy struktury demograficznej osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Stosując powyższy wskaźnik ustalono podział osób doznających przemocy ze względu na wiek i płeć przedstawiony w wykresie nr 12.

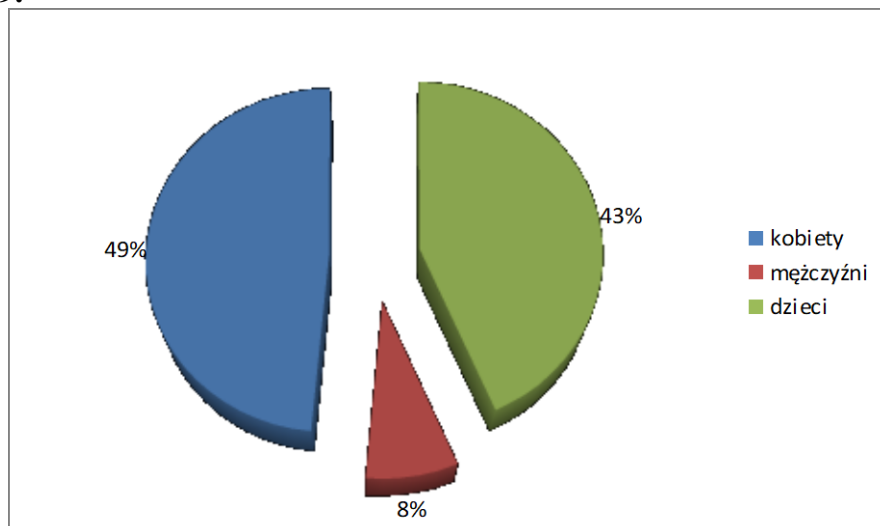
Wykres 12. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć.

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań z realizacji KPPPwR za lata 2015 – 2019

Z powyższego opracowania wynika również, że liczba dzieci doświadczających przemocy w rodzinie w Mieście Lublin na przestrzeni ostatnich lat była niemal równa liczbie dotkniętych przemocą kobiet, w obu przypadkach wartości przekraczały 40%. Procentowy udział kobiet, mężczyzn i dzieci wśród osób doznających przemocy w roku 2019 kształtował się następująco:

Wykres 13. Procentowy podział osób doświadczających przemocy według wieku i płci w roku 2019.

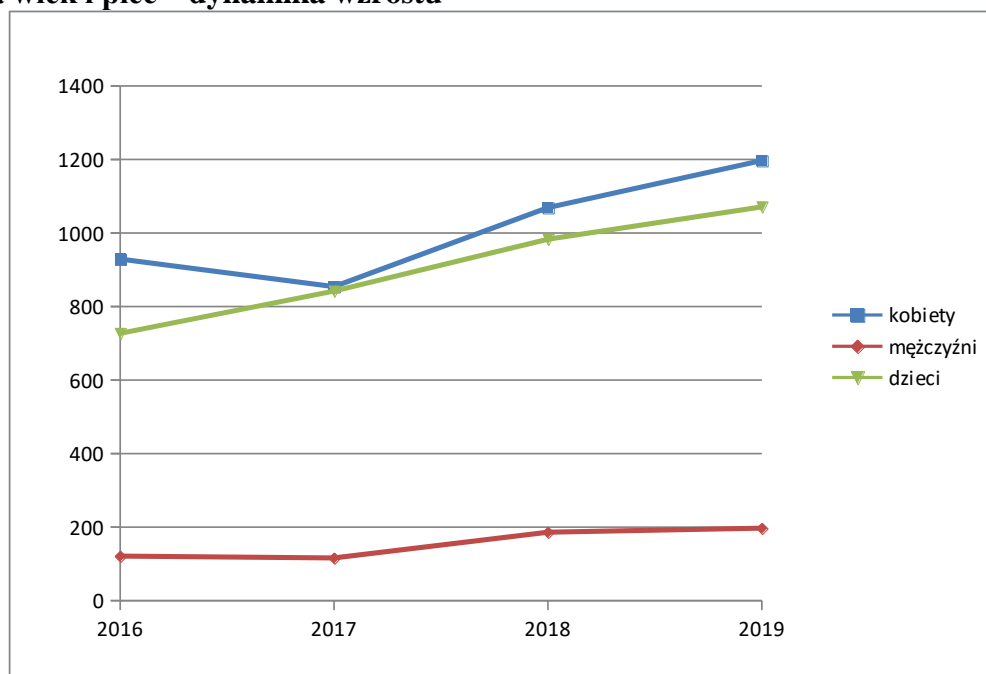

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdania z realizacji KPPPwR za rok 2019

Co roku odnotowywany jest wzrost liczby zarówno doświadczających przemocy kobiet i dzieci, jak również mężczyzn. Procentowo najwyższy jednak przyrost odnotowano wśród mężczyzn (62%), następnie wśród dzieci (47%). Liczba kobiet w 2019 r. w stosunku do roku

2016 wzrosła o 28%, więc ten przyrost był stosunkowo najmniejszy. Z powyższej analizy wynika, że współczynnik mężczyzn doświadczających przemocy na przestrzeni ostatnich lat wzrastał z największą dynamiką, która jednak w roku 2019 wyhamowała, wynosząc już tylko 6%.

Wykres 14. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć – dynamika wzrostu

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań z realizacji KPPPwR za lata 2015 – 2019

Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców Lublina wskazują na inny obraz demograficzny zjawiska. Najczęstszymi ofiarami przemocy według respondentów są dzieci i takiej odpowiedzi udzieliło 62% ankietowanych. W tym przypadku odnotowuje się silny trend wzrostowy. Kolejnymi ofiarami są kobiety, tak odpowiedziało 43% osób. Natomiast mężczyźni to najrzadziej wymieniane ofiary, tylko 11% osób wskazało na tę grupę. Żaden z respondentów nie wskazał innych osób, jako ofiar przemocy domowej w 2012 roku, jednak w 2017 - 5% badanych wskazało osoby starsze.

Tabela 1. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2012 i 2017

Ofiary przemocy domowej	% rok 2012	% rok 2017
Żony/kobiety	42%	43%
Dzieci	56%	62%
Mężowie/mężczyźni	12%	11%
Inne osoby/osoby starsze (seniorzy)	0%	5%

Źródło: Towarzystwo Nowa Kuźnia, Raport z badania pt. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, opracowanego na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego

Z analizy realizowanych przez Zespół Interdyscyplinarny procedur „Niebieskie Karty” wynika, że podobnie jak ilość osób doznających przemocy, liczba osób stosujących przemoc systematycznie wzrasta. Na przestrzeni analizowanych pięciu ostatnich lat odnotowano 25,83% wzrost liczby sprawców przemocy.

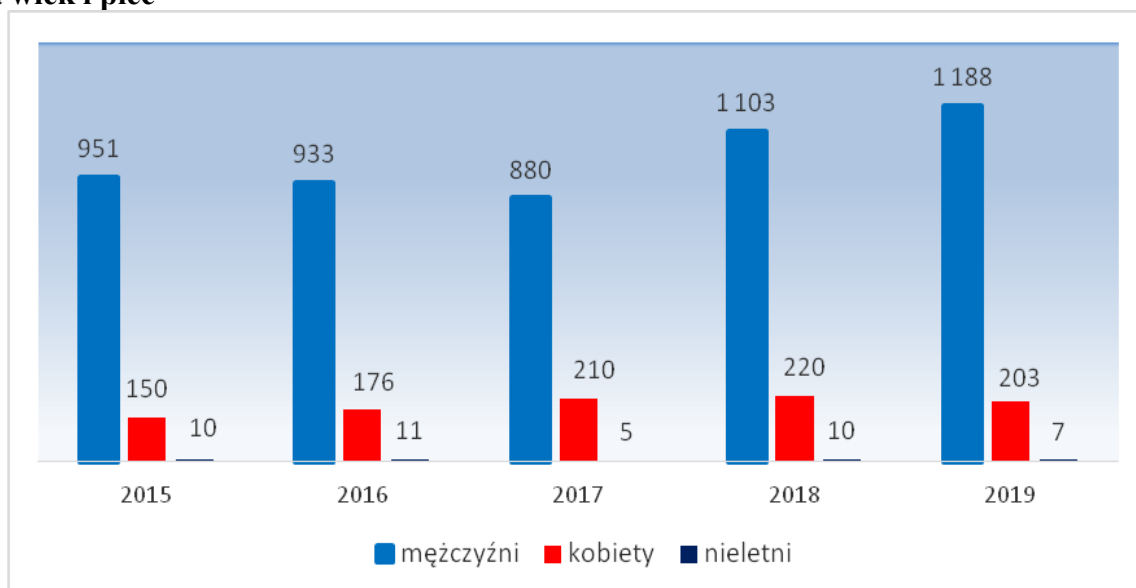
Wykres 15. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 – 2019

W 2019 r. podobnie jak w latach ubiegłych w przeważającej większości (84,98%) osobami stosującymi przemoc byli mężczyźni. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat odnotowano pojedyncze przypadki stosowania przemocy przez osoby małoletnie. Udział procentowy kobiet jako sprawców przemocy w analizowanym okresie wahał się od 13,5% w roku 2015 do 19,18% w 2017 roku. W roku 2019 kobiety stanowiły 14,5% sprawców przemocy domowej.

Wykres 16. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 – 2019

Za czynniki najczęściej towarzyszące przemocy rodzinnej, uważane przez niektórych nawet za jej przyczyny, uznaje się w pierwszej kolejności: nadużywanie alkoholu, używanie narkotyków i penalizację. Z danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy

Rodzinie w Lublinie wynika, iż w ponad połowie procedur „Niebieskie Karty” osoby stosujące przemoc w rodzinie miały problem alkoholowy, zaś w 90% byli to mężczyźni uzależnieni od alkoholu.

W większości przeprowadzonych dotychczas badań podkreśla się związek stosowania przemocy rodzinnej z nadużywaniem alkoholu. Człowiek przestając kontrolować swoje zachowanie, staje się niebezpieczny dla swojego otoczenia, a szczególnie dla najbliższych. Zarówno pijący okazjonalnie jak i ci, którzy są nałogowymi alkoholikami, dopuszczają się min. upokarzania, bicia, molestowania seksualnego. Dzieciom uniemożliwia to prawidłowy rozwój, zaczynają mylnie oceniać świat i błędnie stawiać najważniejsze wartości. Dodatkowym problemem staje się poczucie wstydu, szczególnie przed znajomymi czy sąsiadami. Wiele badań, które zostały przeprowadzone na temat przyczyn przemocy wewnątrzrodzinnej pokazuje, że to właśnie alkohol ma największy wpływ na przemoc w rodzinie. Poniżej przedstawione są wyniki badań ankietowych z 2012 i 2017 r. dotyczące związków przemocy rodzinnej z innymi patologiami i problemami społecznymi wśród mieszkańców Lublina.

Tabela 2. Przemoc w rodzinie i jej związki (korelacyjne) z innymi patologiami i problemami – zmiany na przestrzeni pięciu lat.

Problem społeczny / patologia	przemoc rodzinna	przemoc rodzinna	Poziom istotności
	2012	2017	
Nadużywanie alkoholu	0,89	0,75	0,001
Używanie narkotyków	0,73	0,71	0,001
Penalizacja	0,72	0,61	0,001
Ubóstwo	0,45	0,41	0,001
Samotnie wychowująca matka	0,40	0,52	0,001
Samotnie wychowujący ojciec	0,39	0,40	0,001

Źródło: Towarzystwo Nowa Kuźnia, Raport z badania pt. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, opracowanego na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego

Analiza odpowiedzi wykazuje największy związek przemocy wewnątrzrodzinnej z używaniem alkoholu. Najwięcej respondentów przyznających się do przemocy w swoich rodzinach wskazało alkohol jako jej przyczynę. Kolejnym czynnikiem jest używanie narkotyków i penalizacja. Istotne, choć niższe korelacje, uzyskały takie czynniki jak: ubóstwo oraz samotne wychowywanie dzieci przez matkę lub ojca. Na podstawie powyższych wyników z całą pewnością można wskazać, iż alkohol jest najsilniej związany z przemocą w rodzinie. Ważne jest również podkreślenie, że na przestrzeni pięciu lat związek przemocy rodzinnej z używaniem alkoholu i penalizacją słabnie. Oznacza to, że coraz częściej zdarzają się przypadki przemocy niezależnej od tych zjawisk. Niepokojącym jest również fakt wzrostu zależności przemocy z samotnym wychowywaniem dzieci przez matki. Chodzi tu w większości o psychiczne i ekonomiczne formy przemocy związane z bezradnością wychowawczą.

Niekorzystne (obecnie prawnie niedozwolone) metody wychowawcze, będące formami przemocy rodzinnej również były przedmiotem badań ankietowych wśród mieszkańców Lublina. Analiza powyższych badań wskazuje na następujące niekorzystne zachowania wychowawcze.

Tabela 3. Kategorie przemocy stosowane przez rodziców w procesie wychowawczym w latach 2012 i 2017.

Kategoria przemocy	Raz w tygodniu i częściej %, rok 2012	Raz w tygodniu i częściej %, rok 2017
Złe traktowanie dziecka przez rodziców	15	14
Krzyk jako metoda wychowawcza	15	19
Nadmierne oczekiwania wobec dzieci	8	12
Ośmieszenie dzieci przez rodziców	18	20
Groźby kary fizycznej stosowane jako metoda wychowania	10	9
Wyzwiska rodziców wobec dzieci	6	6
Pas jako narzędzie wychowawcze	10	7
Kłapsy jako metoda wychowawcza	5	5
Stosowanie szantażu emocjonalnego wobec dzieci poprzez wymuszanie	3	3
Groźby innego typu np. wyrzucenie z domu, oddanie do „poprawczaka”	4	4

Źródło: Towarzystwo Nowa Kuźnia, Raport z badania pt. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin, opracowanego na zlecenie Zespołu Interdyscyplinarnego

Z analizy powyższych danych wynika, iż najczęstszą formą przemocy stosowanej w procesie wychowania jest ośmieszanie dzieci przez rodziców. Częściej takie zachowania przejawiają ojcowie (71%) niż matki (29%). Kolejną, często wymienianą formą przemocy jest stosowanie przez rodziców krzyku, jako metody wychowawczej. Dotyczy to aż 88% rodziców, w tym 19% - stosuje krzyk często, czyli więcej niż raz w tygodniu. Z badań wynika, że zarówno

matki jak i ojcowie z tą samą częstotliwością krzyczą na swoje dzieci. Częste stosowanie tej przemocowej metody wychowawczej wzrosło w ostatnich pięciu latach o 4%.

Prawie połowa rodziców (49%) przejawia negatywną postawę wychowawczą, związaną ze złym traktowaniem dzieci oraz nadmiernymi oczekiwaniami i wymaganiami wobec dziecka (np. nieadekwatnymi do jego możliwości). W przypadku tej ostatniej nastąpił dość duży wzrost w przeciągu pięciu lat, bo aż 4% więcej rodziców przejawia ją częściej niż raz w tygodniu. Następną kategorią przemocy stosowanej przez rodziców jest groźba użycia przemocy fizycznej, którą stosuje 30% rodziców. Według respondentów zdecydowanie częściej takie groźby stosują ojcowie niż matki.

Kolejnym przejawem przemocy stosowanym przez rodziców są wyzwiska. Z badań wynika, iż stosuje je 20% rodziców (czyli co piąty rodzic), przy czym 6% rodziców robi to często. Respondenci jako najczęściej stosowane podawali następujące: „*debil, dupek, grubas, bachor, gówniarz, osioł, sierota, leń*”.

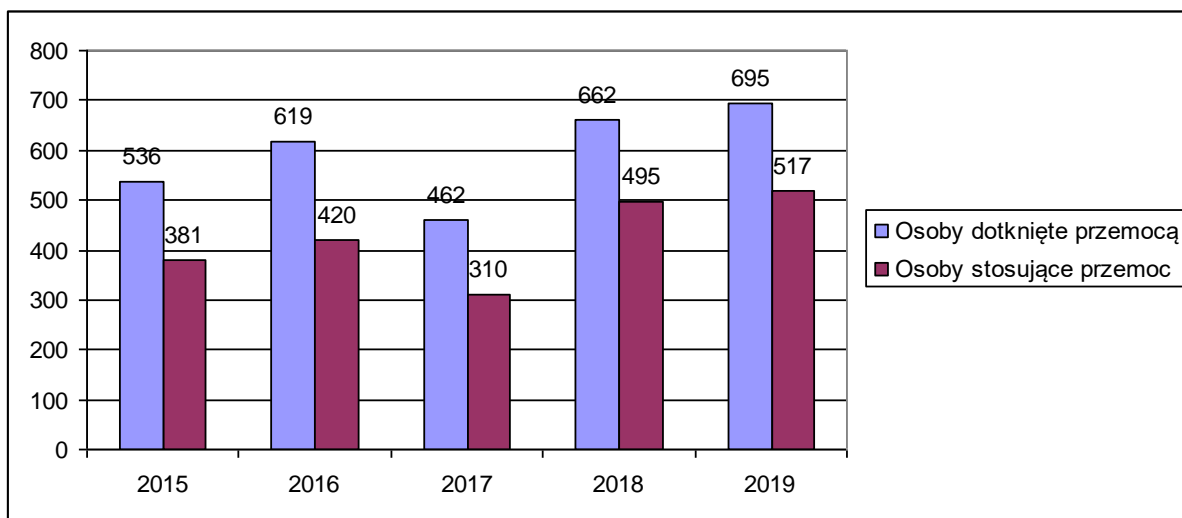
Analiza wyników badań, zawartych w tabeli nr 3 wskazuje również na stosowanie przez rodziców bardzo surowych metod wychowawczych, w postaci przemocy fizycznej. Mianowicie: 7% rodziców często stosuje bicie pasem, przy czym tendencja ta ma charakter spadkowy (7% w 2017 roku). Dawanie klapsów utrzymuje się na stałym poziomie, Tę formę przemocy fizycznej często stosuje 5% rodziców. Zdecydowanie częściej przemoc fizyczną w postaci bicia pasem i dawania klapsów stosują ojcowie niż matki.

Jeśli chodzi o przemoc emocjonalną, to szantaż emocjonalny poprzez wymuszanie, stosuje 14% rodziców (3% robi to często, a 11% - rzadko). Taki sam odsetek rodziców (14%) stosuje wobec swoich dzieci groźby innego typu np. wyrzucenie z domu lub oddanie do „poprawczaka”. Obie te formy przemocy utrzymują się na stałym poziomie.

Badania ankietowe ukazały problem nieprawidłowych postaw wychowawczych jako źródła przemocy oraz akceptacji przemocy jako środków wychowawczych, występuje u 2,1% osób dorosłych, są to osoby świadomie stosujące przemoc. W sposób nieświadomy stosowanie przemocy wobec dzieci w procesie wychowania dotyczy blisko 70% rodziców. Odsetki te zmieniają się na korzyść prawidłowych rozwiązań wychowawczych, co świadczy o poprawnie obranych kierunkach działań profilaktycznych w tym zakresie.

W celu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w poszczególnych rodzinach dotkniętych przemocą oraz rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy powoływane są grupy robocze. Podejmują one działania zarówno w stosunku do osób doświadczających przemocy, jak i osób stosujących przemoc. Wykres nr 17 przedstawia dane, które wskazują, że w posiedzeniach grup roboczych głównie uczestniczą osoby dotknięte przemocą w rodzinie: od 462 w 2017 roku do 695 w 2019 roku. Dane te wskazują na wzrost zaufania do służb funkcjonujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Udział osób stosujących przemoc w rodzinie w spotkaniach z grupami roboczymi co roku się zwiększa, maleje przy tym różnica w uczestnictwie w posiedzeniu grup pomiędzy osobami doświadczającymi a stosującymi przemoc. Mimo wciąż niesatysfakcjonującego poziomu ich zaangażowania, widoczna jest tendencja wzrostowa. Najczęściej sprawcy nie identyfikują się z problemem, nie dostrzegają potrzeby zmiany swojej postawy, unikają ingerencji służb w sferę swojej prywatności, nie poczuwają się do odpowiedzialności.

Wykres 17. Uczestnictwo w spotkaniach grup roboczych osób doświadczających i stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019

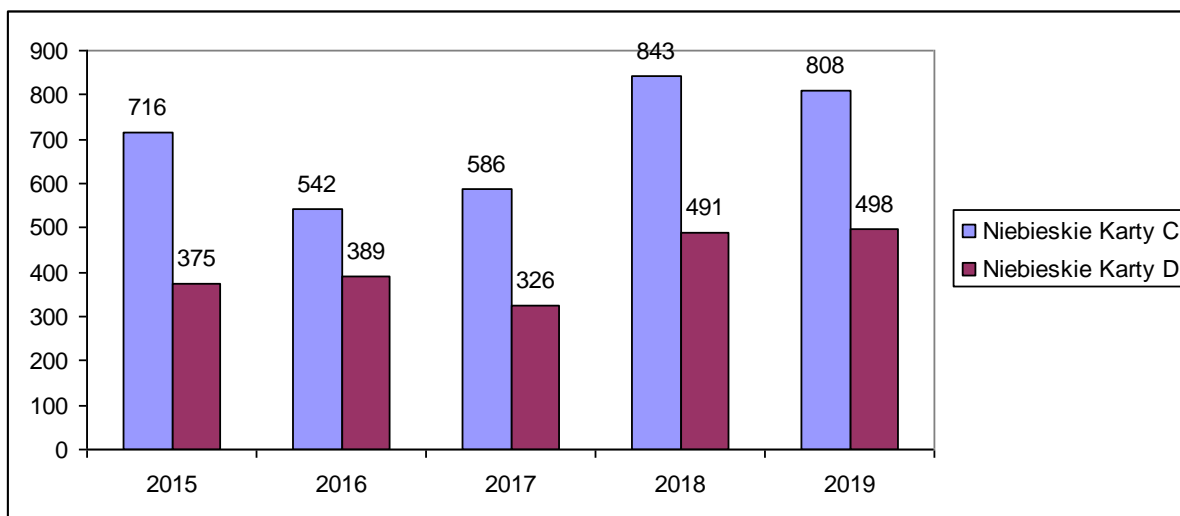

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015 – 2019

Członkowie grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta – C” na posiedzeniu, w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie. Stanowi ona diagnozę sytuacji rodziny oraz indywidualny plan pomocy rodzinie. W przypadku niestawienia osoby doznającej przemocy NK – C wypełnia się bez jej udziału. Przedmiotowa analiza wskazuje, iż w latach 2015-2019 sporządzono odpowiednio 716, 542, 586, 843 i 808 „Niebieskich Kart-C”. Świadczy to o corocznym wzroście ilości diagnoz i planów pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy, co bezsprzecznie związane jest z przyrostem realizowanych procedur „Niebieskie Karty”.

„Niebieską Kartę – D” sporządza się w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Nie jest przy tym konieczna obecność wskazanych osób w spotkaniu grup roboczych. Zdarza się, że NK – D wypełniane są podczas wizyty w środowisku, podczas weryfikacji sytuacji osoby stosującej przemoc w rodzinie. Zgromadzone dane dowodzą, że „Niebieskie Karty - D” sporządzane są w mniejszej ilości niż „Niebieskie Karty - C” – jednakże z tendencją rosnącą (375 w 2015 roku oraz 498 w 2019 roku). Główną przyczyną jest absencja sprawców przemocy na posiedzeniach grup roboczych oraz prezentowana przez nich postawa, w szczególności niechęć do współpracy w ramach procedury NK.

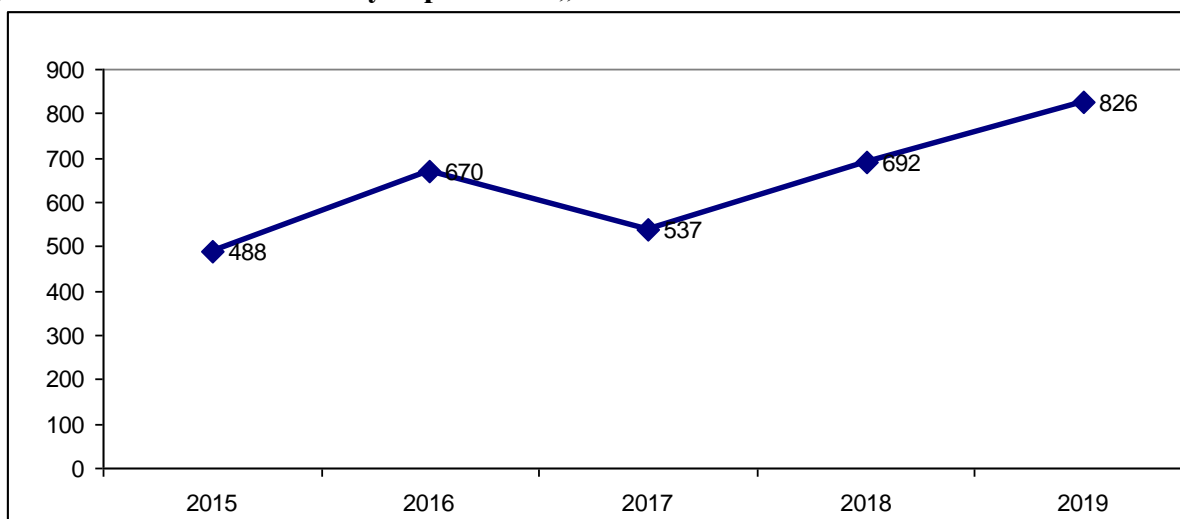
Wykres 18. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart” C i D w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015–2019

Analiza danych dotyczących zakańczanych procedur „Niebieskie Karty” również wskazuje na systematyczny wzrost zamykanych NK na przestrzeni ostatnich pięciu lat - o 70% w roku 2019 w stosunku do 2015.

Wykres 19. Liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart” w latach 2015-2019

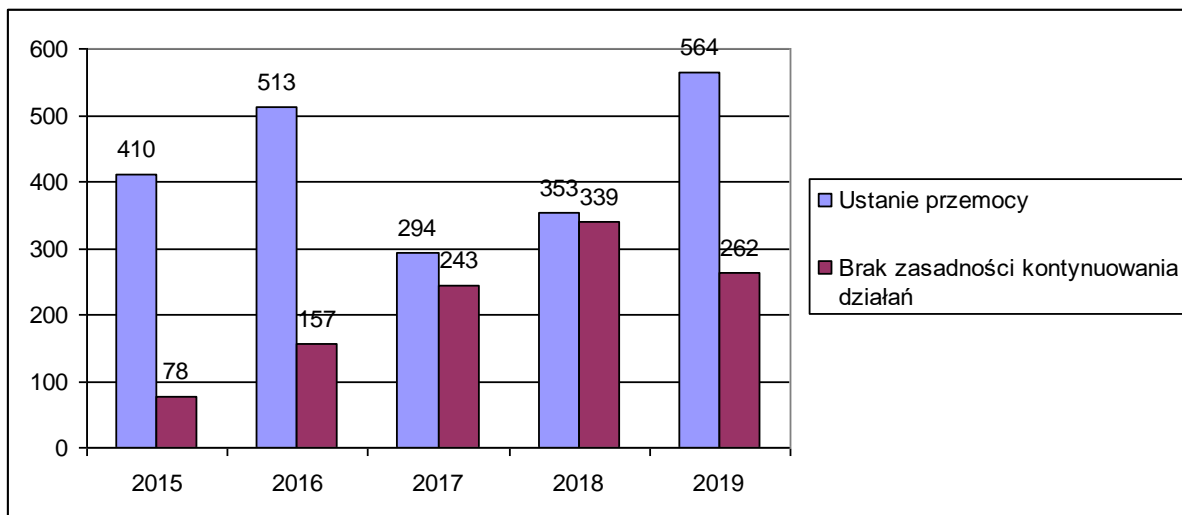
Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015–2019

Procedury „Niebieskie Karty” zakańczane są z powodu ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a także w wyniku podjęcia rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania dalszych działań. Początkowo nieznaczna ilość „Niebieskich Kart” kończyła się stwierdzeniem braku zasadności kontynuowania procedury.

W latach 2017 i 2018 takie rozstrzygnięcia stosowane były w prawie co drugiej „Niebieskiej Karcie”, co świadczyć może o wzrastającej ilości konfliktów rodzinnych nie noszących znamion przemocy, skutkujących jednak interwencjami Policji i zawiadomieniami o przestępstwie, w wyniku których wszczynano procedury NK. W roku 2019 odnotowano

znaczący procentowy spadek procedur zakończonych z powodu braku zasadności, co świadczyć może o wzroście profesjonalizacji służb wszczynających „Niebieskie Karty” oraz wzrastającej potrzebie podejmowania działań pomocowych, w efekcie których przemoc domowa ustawała, a sytuacja rodziny ulegała trwałej poprawie.

Wykres 20. Powody zakończenia procedur „Niebieskich Kart w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne MOPR na podstawie sprawozdań MPPPwR za lata 2015-2019

Na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Lublinie przedstawiono poniżej liczby wszczętych postępowań z art. 207 k.k. oraz liczby izolacji osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

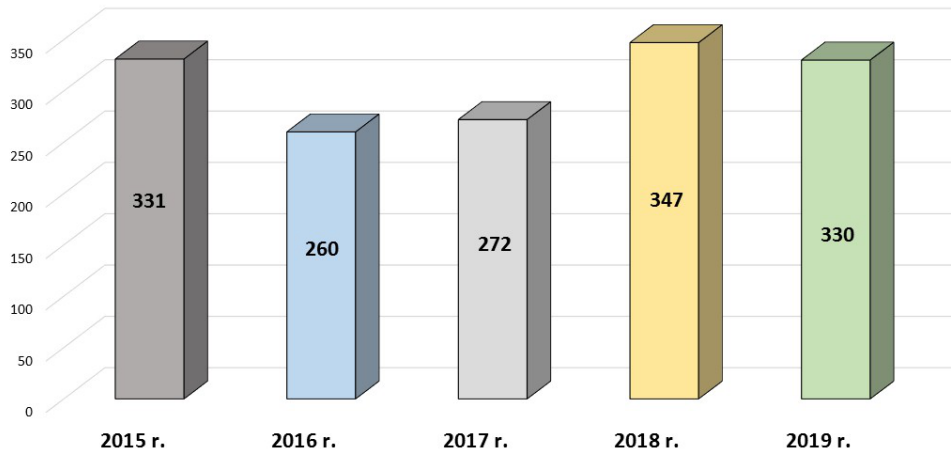
Tabela 4. Liczba postępowań przygotowawczych wszczętych przez Policję z art. 207 k.k.

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Komisariaty Policji I -VII w Lublinie	331	260	272	347	330

Źródło: Opracowanie własne Komendy Miejskiej Policji w Lublinie na podstawie danych Biuletynu statystycznego KGP za lata 2015 – 2019

Wykres 21. Liczba postępowań przygotowawczych wszczętych przez Policję z art. 207 k.k.

**Liczba postępowań przygotowawczych
wszczętych przez Policję z art. 207 k.k.**
(Komisariaty Policji I-VII w Lublinie)

Źródło: Opracowanie własne Komendy Miejskiej Policji w Lublinie na podstawie danych Biuletynu statystycznego KGP za lata 2015 – 2019

Na podstawie zaprezentowanych danych należy stwierdzić, iż liczba wszczętych postępowań w kierunku art. 207 k.k. prowadzonych w Komisariatach I-VII Policji w Lublinie, w ostatnich dwóch latach (2018 r. i 2019 r.) utrzymywała się na zbliżonym poziomie, tj. w roku 2018 – 347 postępowań przygotowawczych, w roku 2019 – 330 postępowań przygotowawczych. Jest to poziom porównywalny z rokiem 2015, w którym zostało wszczętych 331 postępowań przygotowawczych. Na podstawie przedmiotowego zestawienia można zauważyć, iż spadek wszczętych spraw miał miejsce w latach 2016 i 2017, w stosunku do roku 2015, 2018 i 2019. Największą liczbę wszczętych postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k. odnotowano w roku 2018, tj. 347.

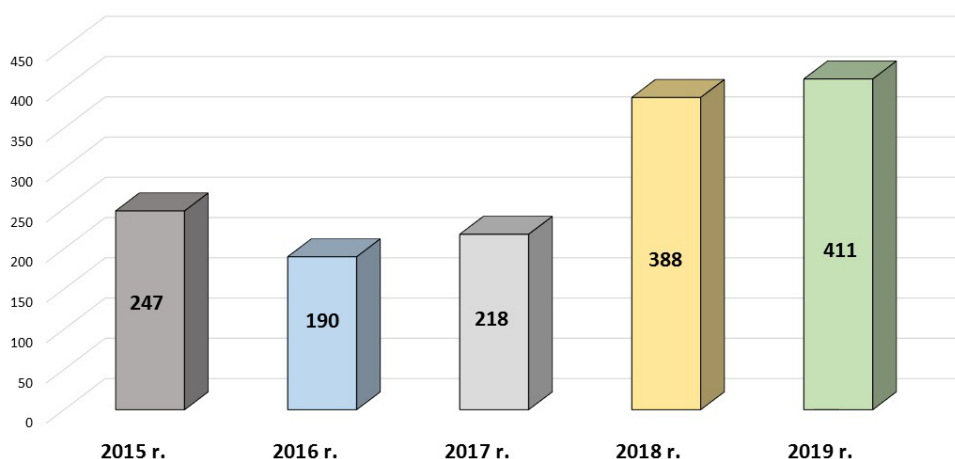
Tabela 5. Liczba zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia przez Policję osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Komisariaty Policji I-VII w Lublinie	Liczba izolacji	Liczba izolacji	Liczba izolacji	Liczba izolacji	Liczba izolacji
	247	190	218	388	411

Źródło: Opracowanie własne Komendy Miejskiej Policji w Lublinie na podstawie danych z Systemu Elektronicznej Sprawozdawczości w Policji

Wykres 22. Liczba osób zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia przez Policję

Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie
zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia
(Komisariaty Policji I-VII w Lublinie)

Źródło: Opracowanie własne Komendy Miejskiej Policji w Lublinie na podstawie Biuletynu statystycznego KGP za lata 2015 – 2019

Na podstawie zaprezentowanych danych należy stwierdzić, iż na przełomie lat 2016 – 2017 liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie odizolowanych przez Policję utrzymywała się na zbliżonym poziomie, tj. 190 osób w roku 2016 i 218 osób w roku 2017. W latach 2018 – 2019 nastąpił wzrost liczby osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie odizolowanych przez Policję. W 2018 roku liczba tych osób wzrosła o 170 w stosunku do roku 2017. Na podstawie przedmiotowego wykresu należy zauważyć, iż od 2016 roku wzrasta liczba osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia przez Policję. Przedmiotowy wzrost jest wynikiem prawidłowych realizacji obowiązków służbowych Policji wynikających z przepisów prawa, ukierunkowanych na zapewnienie bezpieczeństwa osób doznających przemocy w rodzinie.

Z przedstawionych poniżej danych Prokuratury wynika, że ilość postępowań wszczętych w latach 2015 – 2019 w Prokuraturze Rejonowej Lublin – Północ w Lublinie, Prokuraturze Rejonowej Lublin – Południe w Lublinie i Prokuraturze Rejonowej w Lublinie o czyny stanowiące przestępstwa przemocy w rodzinie, w tym polegających na spowodowaniu uszczerbku na zdrowiu (art. 156 k.k., art. 157 k.k.), kierowaniu gróźb karalnych (art. 190 k.k.), uporczywym nękanii (art. 190 a k.k.), zmuszaniu do określonego zachowania (art. 191 k.k.), utrwalaniu wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej (art. 191a k.k.), zgwałceniu (art. 197 k.k.), seksualnym wykorzystaniu, niepoczytalności lub bezradności (art. 198 k.k.), seksualnym wykorzystaniu małoletniego (art. 200 k.k.), znęcaniu się (art. 207 k.k.) czy rozpijaniu małoletniego (art. 208 k.k.) utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Zaobserwować jednocześnie można systematyczny wzrost ilości spraw zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia. Znacząco zmalała natomiast gotowość sprawców do konsensualnego zakończenia postępowania wyrażająca się w spadku z 41 do 4 wniosków do Sądu o skazanie bez przeprowadzania rozprawy.

Tabela 6. Liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie prowadzonych przez lubelskie jednostki rejonowe (PR Lublin - Północ w Lublinie, PR Lublin - Południe w Lublinie oraz PR w Lublinie) w latach 2015 -2019

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
wszczęte postępowania	441	460	487	558	497
sprawy zakończone aktem oskarżenia	164	159	161	212	242
wnioski w trybie art. 335 § 1 k.p.k. (dobrowolne poddanie się karze)	29	41	12	11	4
wnioski o warunkowe umorzenie postępowania	9	8	12	3	4
sprawy z zastosowaniem tymczasowego aresztowania	30	22	41	57	58
sprawy z zastosowaniem dozoru Policji	84	88	77	82	127
sprawy z zastosowaniem dozoru Policji pod warunkiem opuszczenia lokalu zajmowanego z pokrzywdzonym	15	5	23	6	22
sprawy z zastosowaniem dozoru Policji połączonym z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonym	21	20	22	31	60
sprawy z zastosowaniem nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego z pokrzywdzonym	8	20	19	14	51

Źródło: Opracowanie własne Prokuratury Okręgowej w Lublinie

Z przedstawionego zestawienia wynika, że we wskazanym okresie niemal podwoiła się ilość spraw tej kategorii, w której wobec sprawców zastosowano najsurowszy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Na zbliżonych poziomach utrzymuje się natomiast ilość postępowań, w których prokuratorzy zdecydowali o konieczności stosowania dozoru Policji lub dozoru Policji połączonego z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonym czy też orzekanego pod warunkiem opuszczenia przez podejrzanego lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym. Imponująco natomiast wzrosła ilość spraw, gdzie zastosowano nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Łączna ilość zastosowanych środków zapobiegawczych o charakterze nieizolacyjnym i ich charakter dowodzą, że prokuratorzy na etapie postępowania przygotowawczego w pierwszej kolejności podejmują decyzje zmierzające do zagwarantowania poczucia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy poprzez odseparowanie ich od sprawcy przemocy.

Na marginesie zaznaczyć należy, że niektóre dane przedstawione przez Prokuraturę Okręgową w Lublinie mogą nieznacznie odbiegać od informacji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie. Właściwość terytorialna trzech jednostek prokuratury z siedzibą w Lublinie, tj. Prokuratury Rejonowej Lublin – Północ w Lublinie, Prokuratury Rejonowej Lublin – Południe w Lublinie i Prokuratury Rejonowej w Lublinie nie pokrywa się w pełni z właściwością miejscową Komisariatów I- VII Policji w Lublinie, a obejmuje także np. Komendę Powiatową Policji w Łęcznej.

Na podstawie danych pozyskanych z Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin przedstawiono poniżej działania lubelskich placówek oświatowych w przypadku podejrzenia wystąpienia przemocy wobec uczniów.

Rola placówek oświatowych w systemie ochrony dziecka przed krzywdzeniem jest bardzo znacząca. Dlatego istotny jest fakt, że powyższe dane potwierdzają zaangażowanie nauczycieli, pedagogów i psychologów w działania na rzecz diagnozowania i monitorowania zjawiska przemocy.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń/wychowanek jest ofiarą przemocy szkoła/placówka podejmowała odpowiednie kroki. Dyrektorzy składali zawiadomienia do Policji lub prokuratury (liczba złożonych zawiadomień rokrocznie wahała się od 0-19, ze zdecydowaną przewagą w liczbie zawiadomień skierowanych do Policji). Ponadto w latach 2015-2019 dyrektorzy szkół i placówek oświatowych złożyli również wiele wniosków o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nietletnich (liczba wniosków wahała się od 112-155 rocznie). Liczbę złożonych zawiadomień przedstawia Tabela 7.

Tabela 7. Działania lubelskich placówek oświatowych w latach 2015-2019 w związku z wystąpieniem podejrzenia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy, którego ofiarą było dziecko.

Rok	Liczba zawiadomień złożonych do Prokuratury	Liczba zawiadomień złożonych do Policji	Liczba wniosków złożonych do Sądu
------------	--	--	--

2015	0	10	128
2016	0	7	112
2017	1	8	131
2018	2	16	155
2019	7	19	151

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Oświaty i Wychowaniu Urzędu Miasta Lublin

W latach 2015-2019 systematycznie udzielano porad i konsultacji uczniom i rodzicom, kierowano pracowników na szkolenia, warsztaty i konferencje z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskiej Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej. Liczbę porad i konsultacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Działania profilaktyczne prowadzone przez lubelskie placówki oświatowe na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019.

Rok	Porady i konsultacje		Programy profilaktyczne		Specjalistyczne szkolenia	
	Liczba porad i konsultacji	Liczba uczestników	Liczba programów	Liczba uczestników	Liczba szkoleń	Liczba uczestników
2015	2336	2651	213	21983	258	1405
2016	2532	2670	210	21858	126	1782
2017	2885	2985	241	25327	130	1621
2018	3166	2847	248	24161	142	1468
2019	2802	2803	274	25622	143	1381

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Oświaty i Wychowaniu Urzędu Miasta Lublin

Dane zebrane w powyższej tabeli potwierdzają aktywne działania pracowników lubelskiej oświaty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto organizowano również wewnętrzne szkolenia dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone przez pedagogów i psychologów szkolnych. Poradnie psychologiczno-pedagogiczne organizowały interdyscyplinarne szkolenia w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem. Warto również zaznaczyć, że konsekwencją zrealizowanych szkoleń były późniejsze działania podejmowane przez nauczycieli w celu zwiększenia świadomości wśród uczniów i rodziców – np. przygotowywanie i udostępnianie różnego rodzaju materiałów edukacyjnych (artykuły, gazetki szkolne, materiały informacyjne, ulotki, broszury).

W ciągu ostatnich pięciu lat szkoły i placówki oświatowe zrealizowały wiele własnych programów wychowawczo-profilaktycznych, które zawierały m. in. zagadnienia związane z kompetencjami emocjonalno-społecznymi, rodzajami przemocy, radzeniem sobie z trudnymi sytuacjami, przeciwdziałaniem agresji, zapobieganiem alkoholizmowi oraz promowaniem zachowań sprzyjających trzeźwości. Zrealizowano m.in. następujące programy profilaktyczne skierowane zarówno do uczniów jak i rodziców: ARS czyli jak dbać o miłość; Spójrz inaczej; Spójrz inaczej na agresję; Kultura bezpieczeństwa; Program PAT (Profilaktyka a Ty); Wychowanie bez przemocy; Przemocy NIE!; Trening umiejętności społecznych; Dialog bez agresji; Żyj bez lęku; Stres pod kontrolą; Chrońmy dzieci; Przemoc w rodzinie; Mamy swoje prawa; Bezpieczny świat dziecka; Bądź kumplem nie dokuczaj; Razem przeciw przemocy; Przeciwdziałanie agresji i przemocy; Trening umiejętności wychowawczych; Neo-Remedium – program umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez stosowania przemocy; 10 błędów, które mogą popełniać rodzice; Przeciwdziałanie mowie nienawiści i dyskryminacji w lubelskich szkołach; Postawy rodzicielskie i ich wpływ na

zachowanie dzieci, w tym agresję; Szkolny program profilaktyki bezpieczeństwa i przeciwdziałania przemocy, agresji oraz uzależnieniom; Wsparcie rówieśnicze pomocą na co dzień; Mówimy NIE agresji i przemocy; Trening zastępowania agresji; Jak bronić dzieci przed wykorzystaniem seksualnym; Odpowiedzialność karna nieletnich; Cyberprzemoc z odpowiedzialnością karną; Zagrożenia w sieci; Agresja i przemoc w Internecie; Prawo oczami dziecka; Dialog bez agresji; Odpal myślenie nie wchodzi w uzależnienie; Biorę odpowiedzialność – program profilaktyczno-interwencyjny dla dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowane; Mediacje rówieśnicze; Alkohol - dziękuję, nie piję; Dopalacze – nie daj się wypalić. Na uwagę zasługuje fakt, że wiele z tych programów jest kontynuowanych każdego roku.

W latach 2016 -2019 wpływ spraw do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z tytułu przemocy w rodzinie kształtował się na podobnym poziomie z 20% spadkiem w latach 2017-2018 (dane w poniższej tabeli). O 30 spadła liczba spraw zakończonych wyrokiem skazującym. W analizowanych latach nieznacznie zwiększyła się liczba orzeczonych środków karnych wobec sprawców przemocy, natomiast znacząco, bo o 50% zmniejszyła się liczba orzeczonych środków probacyjnych, w tym obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu lub terapii oraz eksmisji sprawcy przemocy z zajmowanego lokalu. Ilość spraw z wniosków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczących zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego pozostawała na podobnym poziomie.

Tabela 9. Statystyki spraw w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód

	2016	2017	2018	2019
Wpływ spraw z tytułu przemocy w rodzinie	136	108	105	137
Liczba spraw zakończonych wyrokiem skazującym	110	94	90	82
Liczba orzeczonych środków karnych wobec sprawców przemocy	33	55	62	46
Liczba orzeczonych środków probacyjnych	110	98	91	64
Obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu	29	50	29	20
Poddania się leczeniu odwykowemu lub terapii	11	8	2	4
Powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach	1	16	1	0
Powstrzymywanie się od kontaktowania z pokrzywdzonym	2	10	13	7
Powstrzymywanie się od zbliżania się do pokrzywdzonego	7	10	17	12
Nakaz opuszczenia lokalu	2	6	8	6
Eksmisja sprawcy przemocy	12	18	4	7
Ilość spraw dot. zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	195	221	216	179

Źródło: Opracowanie własne Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

Spadek liczby dozorów z art.207 kk. prowadzonych przez kuratorów zespołów karnych związany jest ze zmianą przepisów kodeksu karnego oraz spadkiem orzekanych przez sądy kar pozbawienia wolności z warunkowym ich zawieszeniem. Liczba nadzorów prowadzonych przez kuratorów rodzinnych w rodzinach dotkniętych przemocą po spadku o 100% w latach 2016-2018 ponownie wzrasta powyżej poziomu z roku 2016.

Tabela 10. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w ramach prowadzonych postępowań wykonawczych przez kuratorów rodzinnych i karnych

ROK	2016	2017	2018	2019
Ilość dozorów z art. 207 k.k.	150	142	128	114
Ilość nadzorów w rodzinach dotkniętych przemocą	202	107	95	235
Inicjowanie działań w stos. do osób stosujących przemoc poprzez informowanie odpowiednich służb	53	44	59	37
Udział kuratorów w grupach roboczych	30	43	47	34
Interwencje kryzysowe	56	67	59	66

Źródło: Opracowanie własne Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

Na stałym poziomie znajduje się aktywność kuratorów związana z podejmowaniem działań w zakresie edukacji społecznej, interwencji kryzysowych, inicjowania działań w stosunku do osób stosujących przemoc poprzez informowanie służb: Policji, MOPR, prokuratury oraz w pracach grup roboczych powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny.

Tabela 11. Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

ROK	2016	2016	2018	2019
Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych	862	920	938	848
Udział w kampaniach społecznych	16	6	2	2
Udział w konferencjach i seminariach	6 konf. 7 osób	3 konf. 10 osób	6 konf. 12osób	7 konf. 28 osób

Źródło: Opracowanie własne Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

Sąd Rejonowy Lublin Wschód w latach 2015-2019 w wydanych orzeczeniach dotyczących przemocy w rodzinie w 21 przypadkach zastosował środki karne wobec sprawców przemocy. Ponadto Sąd orzekał środki probacyjne m.in. w postaci zobowiązania sprawcy do: uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym, podjęcia leczenia odwykowego, opuszczenia lokalu wspólnie zajmowanego z pokrzywdzonym oraz powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach i od kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną. Szczegółowe dane dotyczące liczby orzeczonych środków prezentują poniższe tabela.

Tabela 12. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód- obowiązki probacyjne wynikające z wyroków

Obowiązki probacyjne	2015	2016	2017	2018	2019
-----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu	102	143	45	35	185
Leczenie odwykowe alkoholowe	25	30	7	4	34
Leczenie odwykowe-środki odurzające	3	2	4	1	6
Udział w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych	19	33	6	10	14
Uczestnictwo w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	10	10	2	6
Udział w terapii	0	0	0	0	1
Powstrzymywanie się od przebywania w określonych miejscach i środowiskach	0	6	1	0	6
Powstrzymywanie się od kontaktowania z pokrzywdzonymi	7	16	4	2	28
Opuszczenie lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	10	9	4	4	13
Określenie przez sąd sposobu kontaktu z pokrzywdzonym	0	1	0	1	1
Powstrzymywanie od zbliżania do pokrzywdzonych	5	7	2	1	10
Razem	171	257	83	60	304

Źródło: Opracowanie własne Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie

Tabela 13. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód – środki karne

Środki Karne	2015	2016	2017	2018	2019
Zakaz kontaktowania się z określonymi osobami	0	0	1	2	2
Zakaz zbliżania się do określonych osób	0	3	1	2	2
Nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	0	4	2	1	1
Razem	0	7	4	5	5

Źródło: Opracowanie własne Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie

W sytuacjach występowania przemocy w rodzinie osoby pokrzywdzone mogą skorzystać z pomocy Stowarzyszenia AGAPE. Udzielana jest pomoc psychologiczna, prawna, terapeutyczna i socjalna. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela oraz wykresy.

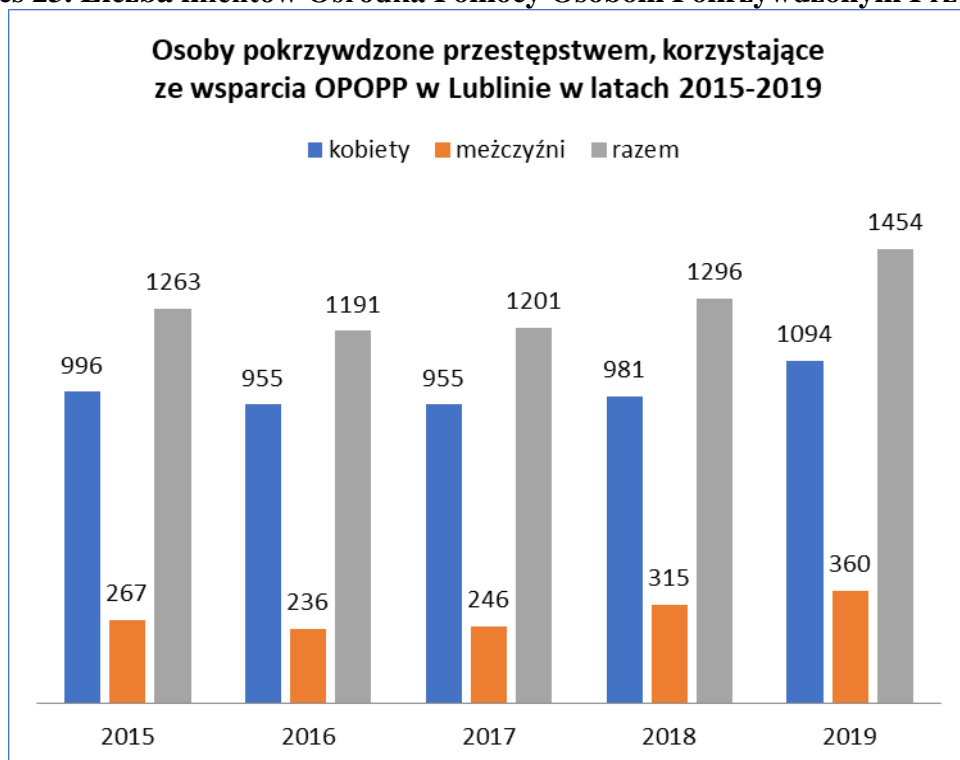
Tabela 14. Liczba klientów Stowarzyszenia AGAPE i formy udzielonej pomocy

Klienci Stowarzyszenia AGAPE, w tym:	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	razem
kobiety	996	955	955	981	1094	4981
mężczyźni	267	236	246	315	360	1424
osoby bezrobotne	288	230	231	271	282	1302
uzależnieni od alkoholu	21	4	14	27	16	82
uzależnieni do narkotyków	4	1	1	0	2	8
osoby z innymi uzależnieniami	19	10	11	9	7	56
Liczba klientów ze względu na rodzaj doznawanej przemocy	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	razem
przemoc fizyczna, w tym pobicie	238	247	345	302	454	1586
przemoc psychiczna	360	419	512	567	788	2646

przemoc seksualna, w tym pedofilia	26	29	29	39	49	172
zaniedbanie lub porzucenie	70	76	112	193	221	672
przemoc ekonomiczna, w tym niealimentacja	118	126	158	284	382	1068
groźba	71	61	81	58	78	349
stalking	18	17	29	20	41	125
mobbing	9	6	7	8	10	40
stręczycielstwo	0	0	0	1	1	2
przestępstwa z nienawiści	1	2	0	1	0	4
Liczba form wsparcia	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	razem
porada prawna	752	959	966	1062	1192	4931
porada socjalna	57	117	109	112	178	573
porada psychologiczna /psychoterapia	238	319	238	393	589	1777
porada psychiatryczna	20	35	34	53	44	186

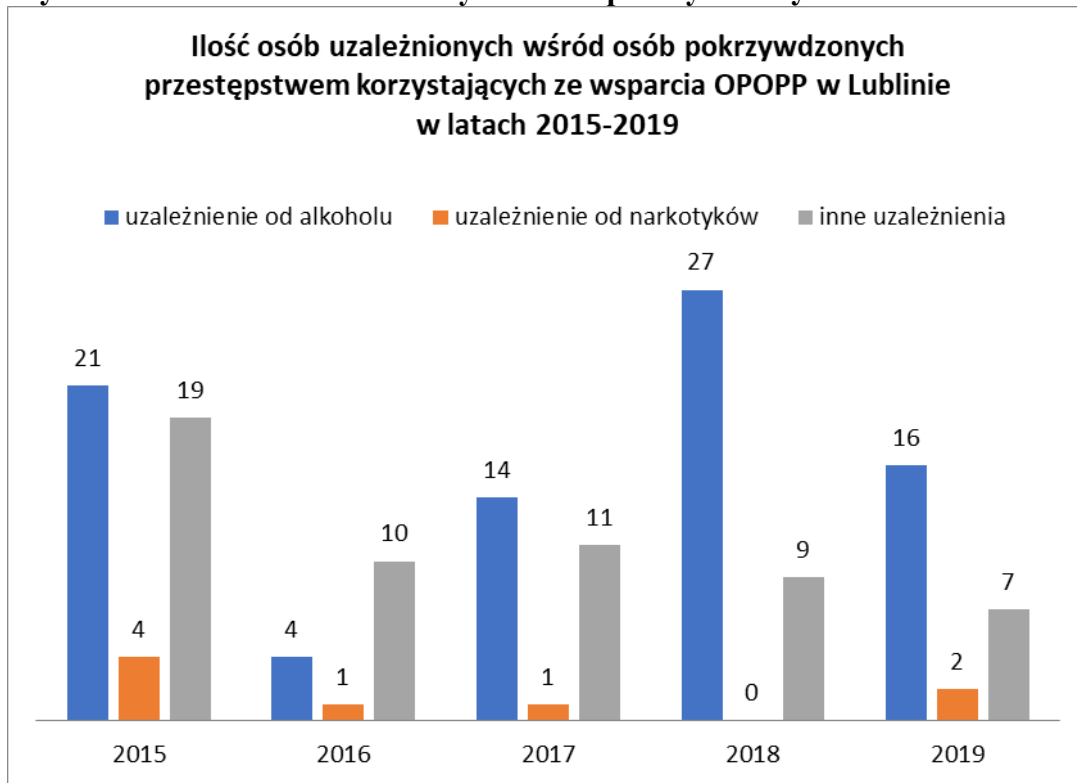
Źródło: Opracowanie własne MOPR w Lublinie na podstawie danych Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”

Wykres 23. Liczba klientów Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześwstwem

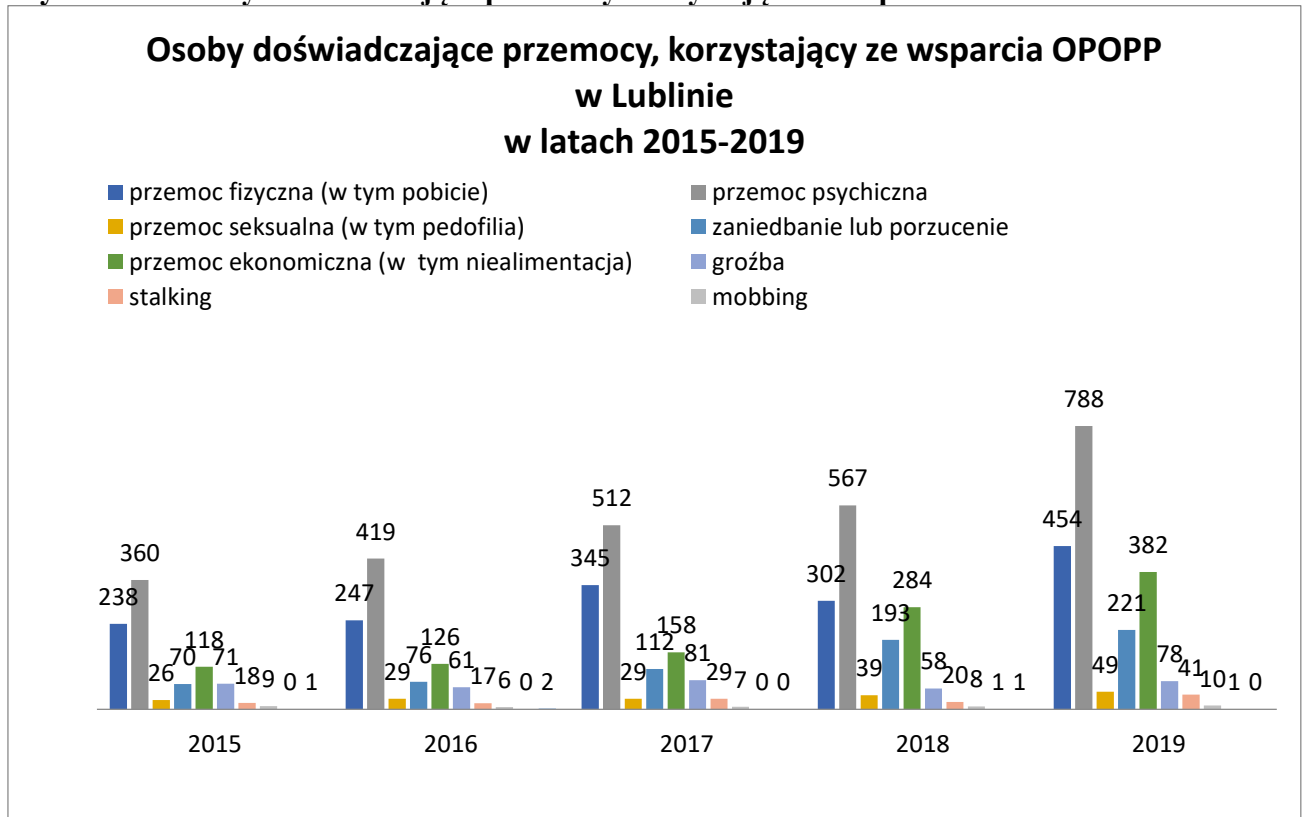
Źródło: Opracowanie własne Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”

Wykres 24. Ilość osób uzależnionych wśród pokrzywdzonych

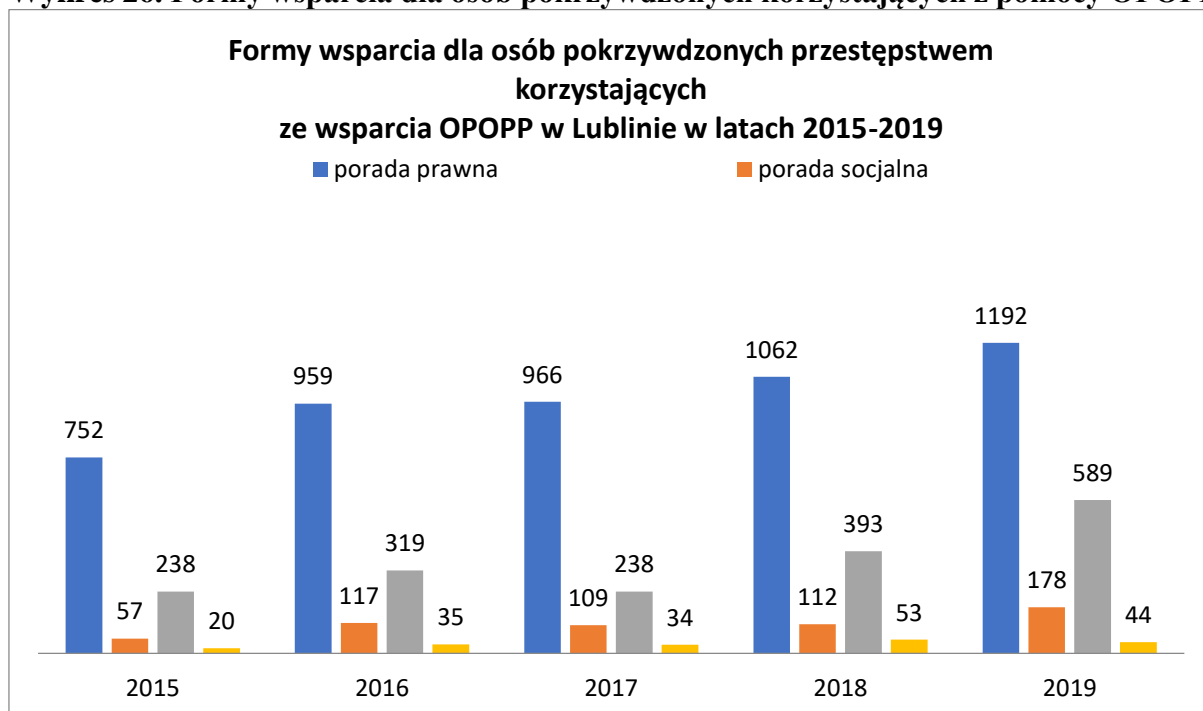
Źródło: Opracowanie własne Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”

Wykres 25. Osoby doświadczające przemocy korzystające ze wsparcia OPOPP

Źródło: Opracowanie własne Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”

Wykres 26. Formy wsparcia dla osób pokrzywdzonych korzystających z pomocy OPOPP

Źródło: Opracowanie własne Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”

Centrum Interwencji Kryzysowej w latach 2016-2019 wszczęło procedurę „Niebieskie Karty” 52 razy (a z uwzględnieniem 2015 roku 60 razy). Dane przedstawione na poniższym wykresie i w tabeli ujawniają rosnącą ilość wszczętych działań w ramach NK.

Obserwację tę możemy interpretować wzrastającym poziomem wiedzy na temat przemocy w społeczeństwie. Klienci częściej zgłaszają się po pomoc psychologiczną w sytuacji doznawania przemocy. Na zjawisko to z pewnością duży wpływ mają również inne działania profilaktyczne i informacyjne prowadzone przez pracowników Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie.

Tabela 15. Liczba Niebieskich Kart wszczętych w CIK

	2015	2016	2017	2018	2019
Niebieskie Karty założone w CIK	8	11	9	16	16

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie podejmuje liczne działania skierowane na profilaktykę stosowania przemocy w rodzinie. W ramach tych działań prowadzona jest cyklicznie „Szkoła dla rodziców”, w której rodzice i opiekunowie uczą się różnych sposobów rozwiązywania trudności wychowawczych bez stosowania przemocy. W latach 2016-2019 przeprowadzono 6 edycji Szkoły dla rodziców, w których uczestniczyło 112 osób (z uwzględnieniem 2015 roku 9 edycji i 137 osób łącznie). Działania profilaktyczne CIK przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Działania profilaktyczne CIK

	2016	2017	2018	2019
„Szkoła dla rodziców”	2 edycje	2 edycje	1 edycja	3 edycje
	33	29	11	39
działania informacyjne	wydruk brozur 500 sztuk	Dystrybucja 100 szt plakatów, 1000 szt ulotek	brozury	brozury
		Kampania informacyjna (MPK, tel 112)		Kampania 16 dni przeciwko przemocy ze względu na płeć

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

W okresie sprawozdawczym wzrasta ilość konsultacji psychologicznych w Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie. Coraz więcej osób posiada wiedzę dotyczącą miejsca uzyskania wsparcia w różnych sytuacjach trudnych i kryzysowych. Doznawanie przemocy jest również sytuacją kryzysu dla całej rodziny. Analiza danych wskazuje, że wraz ze wzrastającą liczbą osób korzystających ze wsparcia psychologicznego w Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie stale wzrasta także liczba osób zgłaszających się z powodu przemocy. Liczbę wszystkich konsultacji w CIK oraz ilość osób objętych wsparciem z powodu przemocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Ilość osób objętych wsparciem CIK z powodu przemocy

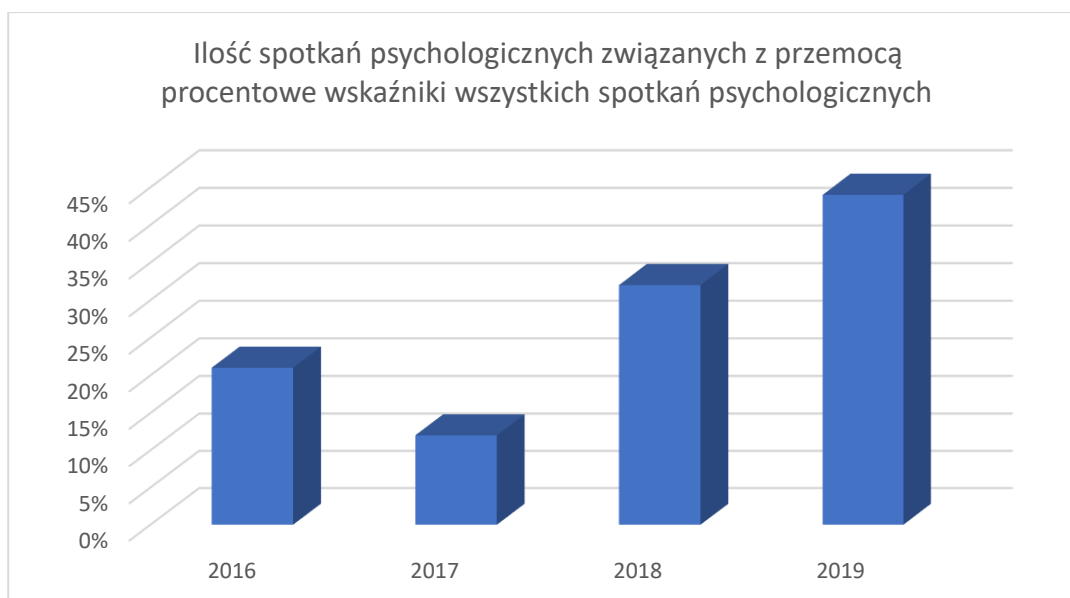
	2016	2017	2018	2019
Ilość wszystkich konsultacji	16069	17881	17257	19353
Ilość klientów CIK ogółem	1145	955	1044	1012
Ilość spotkań psychologicznych związanych z przemocą – procenty	21%	12%	32%	44%
Ilość spotkań psychologiczno-terapeutycznych z problemem przemocy	-	494	1330	1509
Konsultacje prawne	820	564	539	953

Całodobowy Telefon Zaufania	9268	10093	8288	7745
Grupa DDA	2 edycje	2 edycje	1 edycja	1 edycja
	25	17	9	15
Grupa wsparcia (terapeutyczna) dla ofiar	1 edycja	1 edycja	x	1 edycja
	10	12	x	36

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

W 2016 roku 21% spotkań psychologicznych dotyczyło problemu przemocy, podczas gdy w 2019 r. aż 44% wszystkich spotkań psychologicznych dotyczyło przemocy. Dane przedstawiono na poniższym wykresie.

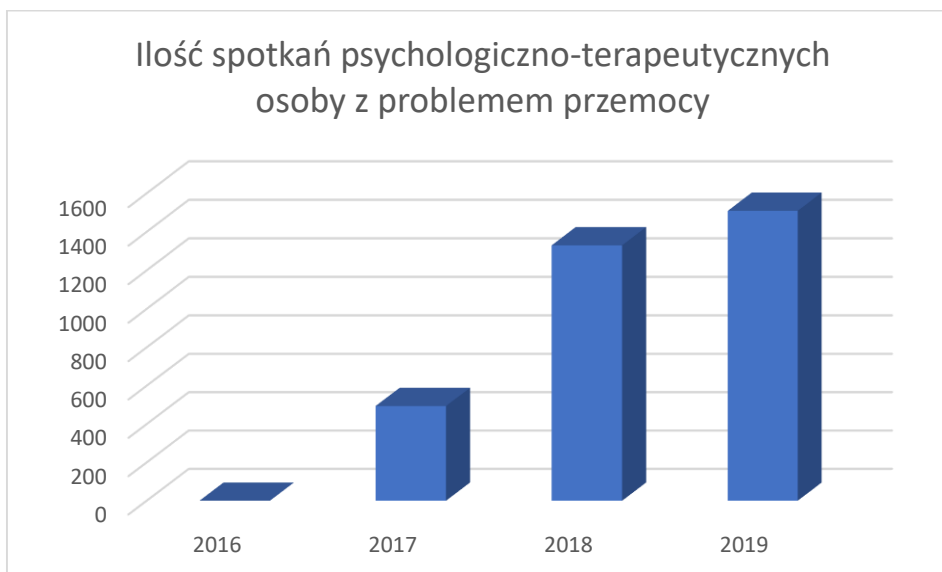
Wykres 27. Ilość spotkań psychologicznych w CIK w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Ilość spotkań psychologiczno-terapeutycznych z powodu problemu przemocy wynosiła 494 w roku 2017 i w roku 2019 wzrosła trzykrotnie do 1509 spotkań (poniższy wykres).

Wykres 28. Ilość spotkań psychologiczno-terapeutycznych w CIK w latach 2016 - 2019

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Porady prawne udzielane są osobom pozostającym w kontakcie psychologicznym. W okresie sprawozdawczym 30% - 40% wszystkich porad prawnych dotyczyło sytuacji związanej z przemocą.

W oparciu o ogólnopolskie dane statystyczne można stwierdzić, że osoby nadużywające alkoholu dokonują najczęściej przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie. Cechują się najbardziej zaburzonymi kontaktami interpersonalnymi (wrogość, nieufność, słaba umiejętność kontroli przejawów agresji). Jeśli w rodzinie dochodzi do przemocy, to prawie zawsze uczestniczą w tych zdarzeniach dzieci. Stosowana przez rodziców przemoc odciska swój ślad w psychospołecznym funkcjonowaniu dziecka, niekorzystnie też wpływa na proces jego rozwoju intelektualnego, fizycznego i społeczno – emocjonalnego, ponieważ sprawcami tego zjawiska są najbliższe osoby.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, Komenda Miejska Policji w Lublinie oraz Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie we współpracy realizowały projekt „Przyjazny Patrol”. Projekt zakłada odwiedzanie rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w celu kontroli kompetencji rodzicielskich. Dane dotyczące „Przyjaznych Patroli” przedstawia poniższa tabela i wykres.

Tabela 18. Dane dotyczące projektu „Przyjazny Patrol”

Przyjazny Patrol	2015	2016	2017	2018	2019
ilość zrealizowanych	103	106	104	103	86
Ilość rodzin objętych programem	235	255	199	202	329
Ilość wszystkich spotkań	609	711	434	349	329

Niebieskie karty założone w Przyjaznych Patrolach	19	24	20	17	12
Wnioski o odebranie dziecka opiekunom	9	11	12	9	9
Ilość dzieci odebranych	16	19	20	13	17

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

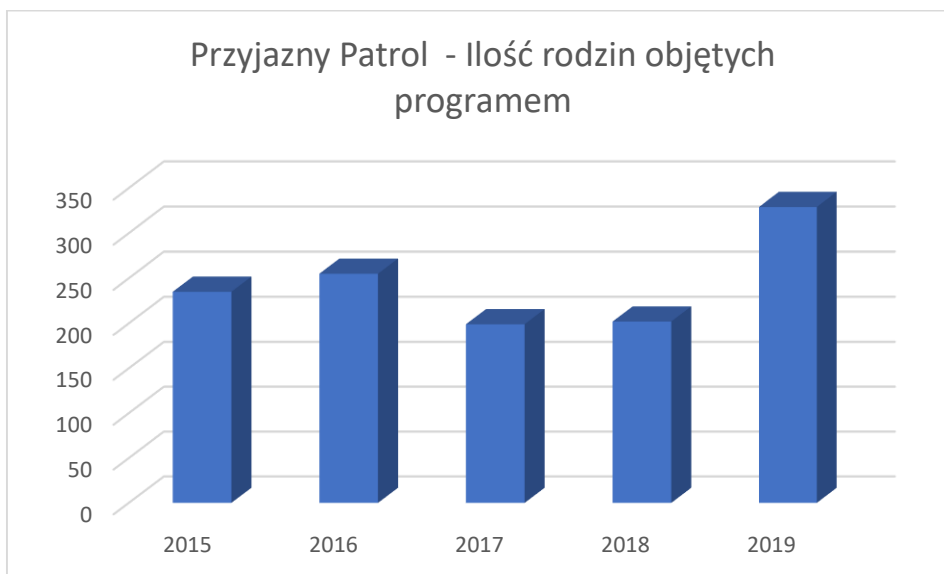
Wykres 29. Ilość zrealizowanych „Przyjaznych Patroli”

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

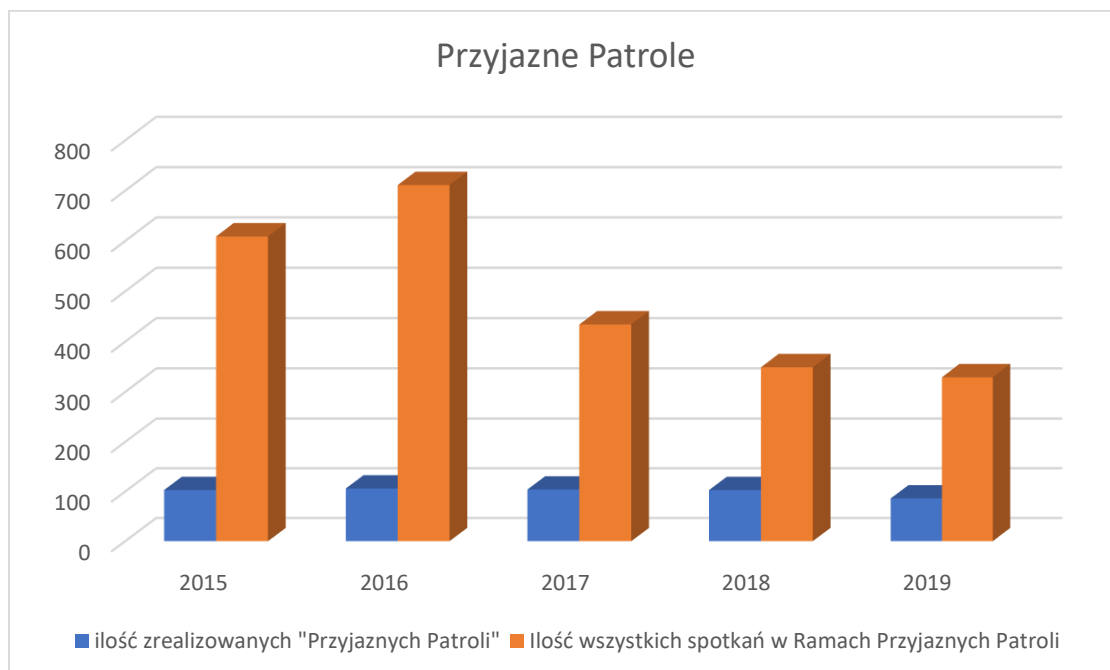
Corocznie zrealizowano ok. 100 Przyjaznych Patroli. Zmniejsza się ilość Niebieskich Kart zakładanych w ramach Przyjaznych Patroli. Ilość rodzin objętych programem w ostatnich latach wzrosła o 23% z 255 rodzin (2016 r.) do 329 (2019 r.) - dane przedstawiono na poniższych wykresach.

Wykres 30. Ilość rodzin objętych „Przyjaznym Patrolem”

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Wykres 31. Dane dotyczące „Przyjaznego Patrolu”

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Diagnoza i działania profilaktyczne zjawiska przemocy w rodzinie wpływają na zmniejszającą się liczbę zakładanych Niebieskich Kart w ramach realizacji projektu Przyjazny Patrol. Wraz ze wzrostem ilości rodzin objętych programem PP zmniejszyła się ilość NK z 24 w roku 2016 do 12 w 2019 roku. W latach 2016-2019 skierowano wnioski do Sądu o odebranie 69 dzieci.

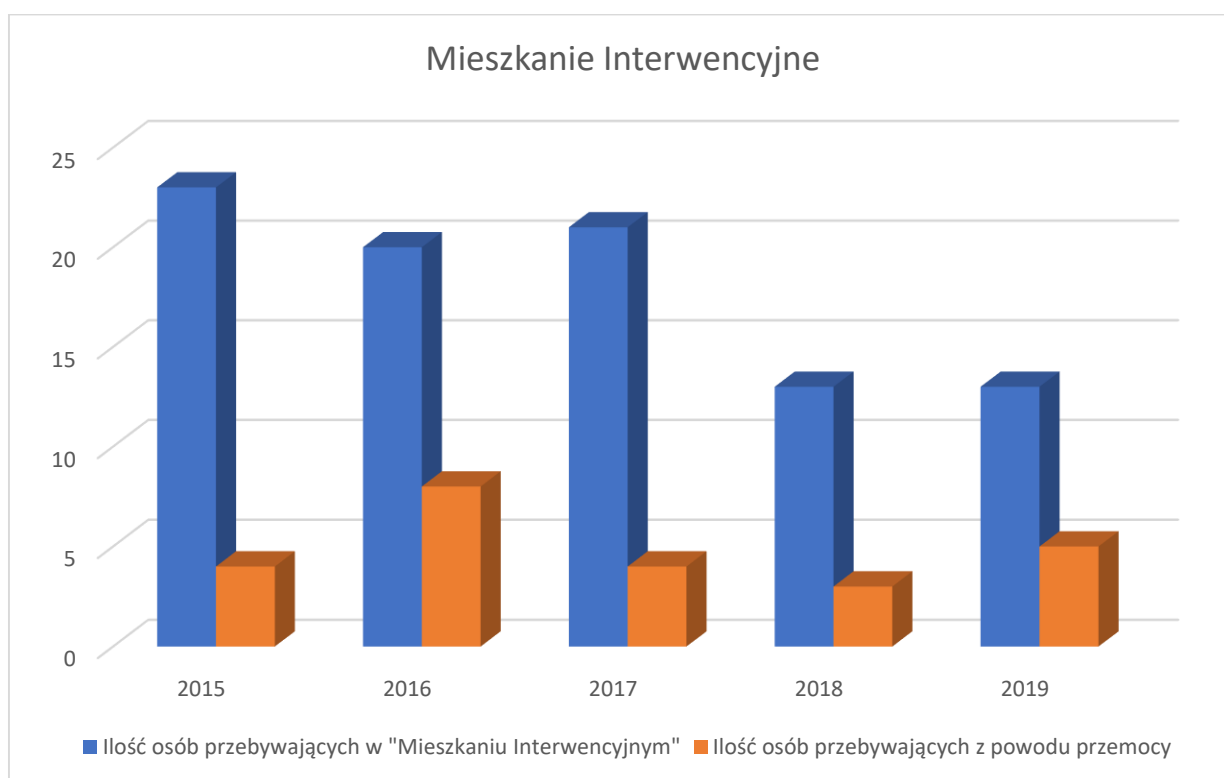
Centrum Interwencji Kryzysowej dysponuje mieszkaniem interwencyjnym, gdzie również mogą uzyskać schronienie osoby dotknięte przemocą. Ilość osób przebywających w mieszkaniu przedstawia poniższa tabela i wykres.

Tabela 19. Ilość osób przebywających w Mieszkaniu Interwencyjnym CIK

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość osób	23	20	21	13	13
Ilość osób z powodu przemocy	4	8	4	3	5

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Wykres 32. Ilość osób przebywających w Mieszkaniu Interwencyjnym CIK

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Ilość osób korzystających z Mieszkania Interwencyjnego z powodu występowanie przemocy w rodzinie utrzymuje się na stałym średnim poziomie ok. 4 osoby przez rok (od 3 do 8 osób).

W celu zwiększenia skuteczności działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019 zorganizowano programy dla sprawców przemocy w rodzinie. Dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019

Programy	2015	2016	2017	2018	2019
Korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie - poziom podstawowy (Areszt)	x	1 edycja	1 edycja	1 edycja	X
	x	60h	60h	60h	X
	x	15 os	15 os	16 os	x
Korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie -poziom podstawowy (wolnościowy)	2 edycje	1 edycja	x	1 edycja	2 edycje
	60 +60h	100 h	x	60h	2x60
	33	19	x	14	17+16
Korekcyjno edukacyjny dla sprawców przemocy - poziom pogłębiony	x	1edycja	1 edycja	x	X
	x	100 h	60h	x	X
	x	19 os	15 os	x	x

Źródło: Opracowanie własne Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

W Areszcie Śledczym w Lublinie zrealizowano 3 edycje programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie - poziom podstawowy, w którym uczestniczyło 46 osób; w systemie wolnościowym 4 edycje programu Korekcyjno - edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie -poziom podstawowy, w którym uczestniczyło 66 osób oraz 2 edycje programu Korekcyjno -edukacyjnego dla sprawców przemocy - poziom pogłębiony w którym uczestniczyło 34 osoby.

Poniżej przedstawiono informacje dotyczące zadań zleczanych do realizacji i realizowanych bezpośrednio przez Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin oraz Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie.

W zakresie kompetencji Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin realizacja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzonych w latach 2015-2019 obejmowała następujące główne kategorie zadań (w poszczególnych latach nazwy zadań ulegały modyfikacji):

1. prowadzenie warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących do wychowywania dzieci bez stosowania przemocy,
2. realizacja programów edukacyjnych w zakresie radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi oraz budowania relacji interpersonalnych i rozwiązywania konfliktów,
3. prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie,
4. realizację wstępnych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
5. realizację programów korekcyjno-pogłębionych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, którzy ukończyli wstępny program korekcyjno-edukacyjny,

6. wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
7. prowadzenie edukacji publicznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez kampanie w mediach, udział w ogólnopolskich kampaniach, prowadzenie systemu informacji i lokalnych kampanii, wydawanie i zakup materiałów edukacyjnych,
8. organizację szkoleń i konferencji dotyczących rozwiązywania problemu przemocy.

Informację na temat działań KRPA w Lublinie w zakresie liczby złożonych wniosków oraz środki finansowe wydatkowane na realizację zadań dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 21. Informacja w zakresie działań prowadzonych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie

	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba wniosków o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego	261	336	331	365	322
Liczba wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego dotyczących sprawców przemocy w rodzinie	56	66	61	95	28
Liczba wniosków skierowanych do sądu.	237	219	250	276	245

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin

Tabela 22. Środki finansowe Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin wydatkowane na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019

Rok	Kwota środków finansowych (zł)
2015	272 004,26
2016	259 310,04
2017	177 083,53
2018	139 899,35
2019	101 990,01

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin

Zadania realizowane były przez różne kategorie podmiotów, którym zlecano ich prowadzenie oraz przekazywano środki finansowe z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin, w tym przede wszystkim przez organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki pomocy społecznej, Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie, Policję.

Spośród podmiotów realizujących zadania w latach 2015-2019 wymienić należy:

1. Stowarzyszenie „Kontakt”,

2. Stowarzyszenie „STOP”,
3. Stowarzyszenie Wspierania Aktywności „Bona Fides”,
4. Towarzystwo „Nowa Kuźnia”,
5. Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”,
6. Stowarzyszenie „MONAR”,
7. Fundację „PRAESTERNO” (Ośrodek Fundacji w Lublinie),
8. Ośrodek Leczenia Uzależnień SP ZOZ w Lublinie,
9. Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 1 w Lublinie,
10. Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 2 w Lublinie,
11. Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 3 w Lublinie,
12. Zespół Poradni Nr 2 w Lublinie,
13. Zespół Poradni Nr 3 w Lublinie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019, które otrzymały wsparcie finansowe ze środków finansowych Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin.

Tabela 23. Podmioty realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019

Rok	Liczba podmiotów
2015	25
2016	21
2017	15
2018	15
2019	7

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin

Należy zaznaczyć, że w latach 2015-2019 miało miejsce stopniowe ograniczenie kategorii i liczby zadań realizowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Taki stan rzeczy wynikał z następujących okoliczności:

1. ograniczeń finansowych skutkujących zmniejszeniem wysokości środków finansowych przeznaczanych na realizację zadań,
2. zmiany obowiązujących przepisów prawa wpływających między innymi na katalog podmiotów uprawnionych do ubiegania się o zlecenie i dofinansowanie realizacji zadań (np. wejście w życie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym),
3. zwiększenia zakresu działań prowadzonych w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie (np. w zakresie programów dla sprawców przemocy w rodzinie),
4. braku zainteresowania realizacją zadań ze strony potencjalnych realizatorów.

Powyższa sytuacja przełożyła się bezpośrednio na zmniejszenie liczby realizowanych zadań, ich realizatorów oraz beneficjentów.

Tabela 24. Beneficjenci zadań prowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019

Rok	Liczba beneficjentów
-----	----------------------

2015	1 916
2016	1 841
2017	973
2018	744
2019	428

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin

W sytuacjach występowania przemocy w rodzinie i konieczności natychmiastowego opuszczenia miejsca zamieszkania osoby dotknięte przemocą mają możliwość uzyskania schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie. Pobyt ma charakter krótkoterminowy i jest nieodpłatny. Osobom korzystającym ze wsparcia SOW udzielana jest pomoc psychologiczna, prawna, terapeutyczna i socjalna. Z pomocy w formie schronienia w latach 2017-2019 skorzystało odpowiednio 178 osób dotkniętych przemocą. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Dane dot. osób przebywających w SOW dla Ofiar Przemocy

Rok	2017	2018	2019
Liczba osób ogółem	66	52	60
Kobiet	65	52	59
Mężczyzn	1	0	1
Dzieci	31	24	32
Dzieci - chłopcy	19	8	10
Dzieci - dziewczynki	12	16	22
Przedziały wiekowe osób			
Ogółem	18 – 72 lata	20 – 77 lat	22-77 lat
Kobiet	18 – 72 lata	20 – 77 lat	22-77 lat
Mężczyzn	46 lat	–	63 lata
Dzieci	0 – 10 lat	1 r. 3mies – 16 lat	4 mies. – 13 lat
Średni czas pobytu (liczba dni)	49	41	47
Najdłuższy pobyt	145	156	128
Najkrótszy pobyt	2	4	3

Źródło: Opracowanie własne Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie

3.2. Stan zasobów

3.2.1. Zasoby instytucjonalne

Na terenie Lublina istnieje dobrze rozwinięta sieć instytucji zajmujących się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w tym Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin MOPR oraz 23 Sekcje Pracy Socjalnej;
- Komenda Miejska Policji w Lublinie oraz Komisariaty I – VII Policji;
- Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin;

- Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin;
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie;
- Prokuratury Rejonowe w Lublinie;
- Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku;
- Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie;
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie,
- Organizacje pozarządowe zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, między innymi:
 - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie prowadzony przez Fundusz Obrony Życia Archidiecezji Lubelskiej;
 - Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym „AGAPE”;
 - Stowarzyszenie „STOP”;
 - Stowarzyszenie Wspierania Aktywności „Bona Fides”;
 - Towarzystwo „Nowa Kuźnia”;
 - Stowarzyszenie „MONAR”;
 - Stowarzyszenie „RYSA”;
 - Stowarzyszenie „Kontakt”;
 - Fundacja „PRAESTERNO”.
- Placówki oświatowe, w tym Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne;
- Podmioty lecznicze, w tym Ośrodek Leczenia Uzależnień SPZOZ w Lublinie, Szpitale i Pogotowie Ratunkowe;
- Kościelne osoby prawne i inne podmioty.

3.2.2. Potencjał w sferze zasobów ludzkich

Miasto Lublin dysponuje wysokim potencjałem w sferze zasobów ludzkich, który stanowi:

- Dobrze przygotowana, doskonaląca się grupa specjalistów udzielających wsparcia osobom dotkniętym przemocą, świadkom oraz sprawcom przemocy;
- Gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej;
- Wzrastająca świadomość co do rangi problemu przemocy w rodzinie u coraz szerszego kręgu przedstawicieli instytucji i służb zajmujących się tym zagadnieniem.

Dlatego umożliwienie dalszego doskonalenia kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym przemocą w rodzinie powinno zajmować istotne miejsce w zadaniach Programu.

3.3. Wnioski.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej. Nadrzędnym działaniem służb zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie są nie tylko oddziaływania profilaktyczne, ale również szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy w rodzinie, a następnie przywrócenie osobom doznającym przemocy zdolności w zakresie godnego i bezpiecznego funkcjonowania w rodzinie. Dlatego też zakłada się aktywne włączenie w działania wszelkich służb mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Ważnym elementem rozwoju systemu ochrony i pomocy jest z jednej strony kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą, jej doświadczających lub świadków, z drugiej zaś reintegracja i praca nad sprawcą stosującym przemoc.

W związku z przeprowadzoną analizą w obszarze problematyki przemocy w rodzinie w Lublinie oraz biorąc pod uwagę stan zasobów ludzkich i instytucjonalnych, stwierdzono,

iż występują następujące czynniki sprzyjające udzielaniu skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie:

1. Miasto Lublin dysponuje wysokim potencjałem instytucjonalnym oraz w sferze zasobów ludzkich. Składa się na to stale doskonaląca się grupa specjalistów udzielających wsparcia ofiarom i świadkom przemocy oraz sprawcom przemocy, sprawnie funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny, gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej oraz wzrastająca świadomość co do rangi problemu przemocy w rodzinie u coraz szerszego kręgu przedstawicieli instytucji i służb zajmujących się tym zagadnieniem.
2. Dobre kontakty interpersonalne, efektywna współpraca z przedstawicielami wielu instytucji oraz osobista znajomość osób realizujących działania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie. Wiąże się z tym szybki i sprawny przepływ informacji, doświadczeń i wiedzy, profesjonalizm w działaniach, wszechstronne rozpoznanie sytuacji rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” pod kątem diagnozy problemu i wypracowania adekwatnego planu pomocy, bądź podjęcia rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania dalszych działań.
3. Stałe podnoszenie kwalifikacji przez osoby realizujące działania w zakresie przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego, uczestnictwo w szkoleniach i superwizji, w tym organizowanych ze środków finansowych Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Realizacja projektów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i interwencji kryzysowej finansowanych ze środków zewnętrznych, które przyczyniły się do dostosowania istniejącej infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie, jak również podniesienia świadomości społecznej nt. zjawiska przemocy i oferowanych form pomocy oraz doskonalenia kadr udzielających wsparcia.
5. Systematyczny wzrost świadomości przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie nt. konieczności podejmowania efektywnej współpracy interdyscyplinarnej oraz zakresu przypisanych kompetencji.
6. Skuteczne działania z zakresu edukacji społecznej i profilaktyki przemocy, m. in. poprzez promowanie pozytywnego wzorca rodziny i wychowania bez przemocy, przekazywanie informacji nt. systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i jej świadków, kolportowanie materiałów informacyjnych i ulotek z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy, w tym obalających stereotypy i definiujących zachowania określane jako przemocowe, a także wskazujących na penalizację przemocy w rodzinie, organizacja warsztatów i programów podnoszących świadomość oraz lokalnych kampanii informacyjnych, których efektem jest wzrost wrażliwości społecznej na akty przemocy w rodzinie, w tym wobec dzieci i potrzebę reagowania.
7. Organizacja przez jednostki Miasta Lublin licznych wydarzeń i działań środowiskowych, mających charakter lokalnych kampanii społecznych, w ramach których poruszano problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Dobra współpraca z lokalnymi mediami nagłaśniającymi informacje na temat podejmowanych w Mieście Lublin działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, organizowanych wydarzeń oraz oferowanego wsparcia.
9. Powszechna znajomość miejsc i osób udzielających wsparcia wśród mieszkańców Miasta Lublin, jak też stale wzrastające zaufanie do instytucji realizujących zadania z zakresu przemocy w rodzinie i ich pozytywna ocena potwierdzona w raporcie „Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin”.
10. Duża liczba usytuowanych w Lublinie instytucji i organizacji świadczących wsparcie dla ofiar przemocy oraz bogata oferta specjalistycznych działań pomocowych skierowanych do

- powyższej grupy świadczeniobiorców. Funkcjonowanie w Lublinie Mobilnego Interwenta i Całodobowego Telefonu Zaufania prowadzonych przez Centrum Interwencji Kryzysowej.
11. Możliwość zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie, które ze względu na trudną sytuację życiową zostały zmuszone do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu mogą skorzystać ze wsparcia instytucjonalnego w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy lub prowadzonym przez Centrum Interwencji Kryzysowej mieszkaniu interwencyjnym.
 12. Systematyczne podnoszenie skuteczności działań interwencyjnych oraz skrócenie czasu realizacji procedury „Niebieskie Karty” poprzez sprawniejszy i szybszy dostęp osób doświadczających przemocy w rodzinie do pomocy specjalistycznej, a także prowadzenie działań antyprzemocowych w grupach ryzyka, tj. m.in. wśród osób uzależnionych i ich rodzin, osób starszych i niepełnosprawnych, samotnych rodziców.
 13. Realizacja na terenie Miasta Lublin projektu „Przyjazne patrole”, mającego na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie, jak również w trakcie wydarzeń traumatycznych i interwencji.
 14. Bogata oferta działań terapeutycznych i pomocowych dla osób z problemem alkoholowym, współuzależnionych i ich rodzin.

Ponadto na podstawie szczegółowej analizy posiadanych danych wskazano na poniższe czynniki, jako utrudniające udzielanie skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

1. Brak równomiernego zaangażowania wszystkich uprawnionych instytucji w działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
2. Sformalizowanie procedury „Niebieskie Karty”, konieczność dokumentowania wszystkich działań, wypełniania licznych druków i formularzy, co generuje dużą ilość czasu poświęcaną na wytworzenie całokształtu dokumentacji sprawy.
3. Obszerność druku A – „Niebieskiej Karty”, wypełnianego często w trakcie działań interwencyjnych utrudniająca prowadzenie czynności w środowisku. Jednocześnie formularz nie zawiera niezbędnych informacji, jakimi są daty urodzenia lub wykonywany zawód.
4. Nieprecyzyjność i niejasność przepisów prawa w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, luki prawne, brak jednoznacznej interpretacji, brak regulacji istotnych kwestii, jasno określonych kompetencji i uprawnień.
5. Brak współpracy ze strony osób doświadczających, jak też stosujących przemoc w rodzinie z członkami grup roboczych w działaniach służących poprawie sytuacji rodziny wynikające najczęściej z poczucia wstydu, niechęci do ingerencji instytucji w życie rodziny, braku wiary w efekty pomocy, jak również uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy.
6. Brak możliwości egzekwowania uczestnictwa osób stosujących przemoc w rodzinie w spotkaniach grup roboczych oraz wywiązywania się z podjętych zobowiązań. Skutkuje to niską frekwencją ww. w posiedzeniach grup, jak też niską efektywnością realizowanych działań i poczuciem bezkarności w związku z zachowaniami definiowanymi jako przemoc.
7. Mała oferta działań dla sprawców przemocy w rodzinie, w szczególności terapii indywidualnej nakierowanej na eliminowanie negatywnych wzorców i zachowań agresywnych. Niewielka ilość form wsparcia dla osób stosujących przemoc w rodzinie skutkuje przeniesieniem ciężaru i odpowiedzialności za poprawę funkcjonowania wyłącznie na osoby doświadczające przemocy w rodzinie.
8. Współistniejące uzależnienie lub współuzależnienie osób doświadczających lub stosujących przemoc w rodzinie.

9. Znacząca dysproporcja pomiędzy ilością osób korzystających ze wsparcia a instytucji, które pomoc tą świadczą. Tym samym pracownicy podejmujący działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie Mieście Lublin są bardziej obciążeni pracą i wymagają większego wsparcia w zakresie świadczonych usług. Porównując liczbę osób objętych wsparciem w ramach procedury „Niebieskie Karty” z ilością placówek, które świadczą pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie należy wyciągnąć wniosek, iż obciążenie pracowników jest duże i z każdym rokiem zwiększa się.
10. Systematyczny wzrost liczby wdrażanych nowych procedur „Niebieskie Karty”, z czego prawie połowa jest niezasadna, jednocześnie generując zaangażowanie w sprawę i liczne działania różnych instytucji, zwłaszcza Policji i pomocy społecznej. Brak jest również możliwości prawnych niezwłocznego zakańczania niezasadnych „Niebieskich Kart” z uwagi na sformalizowaną i zbiurokratyzowaną procedurę oraz konieczność podejmowania wskazanych w przepisach działań, ustaleń, a także tworzenia dokumentów i wypełniania druków.
11. Konieczność wdrażania procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty podczas każdorazowego zgłoszenia przemocy bądź powzięcia informacji o podejrzeniu przemocy w rodzinie, często bez głębszego rozpoznania sytuacji, na wniosek lub żądanie strony. Powyższe powoduje wykorzystywanie procedury „Niebieskie Karty” do zaszkodzenia drugiej stronie przez osoby będące w konflikcie, w tym majątkowym lub okołorozwodowym, a także stanowi kolejną formę „znęcania” osób stosujących przemoc wobec swych ofiar.
12. Wykorzystywanie dokumentacji zgromadzonej w ramach procedury „Niebieskie Karty” na potrzeby prowadzonych w sądach postępowań cywilnych, w tym majątkowych lub rozwodowych i o opiekę nad dziećmi. Związane z powyższym jest również prawo stron do wglądu w dokumentację „Niebieskich Kart” przekazywaną na zlecenie sądów cywilnych, tym samym dostęp do informacji i danych szczególnie wrażliwych, a nawet zagrażających bezpieczeństwu ofiary przemocy lub jej świadków, jak np. obecne miejsce zamieszkania ww. osób. Postępowanie cywilne, w odróżnieniu od karnego nie przewiduje możliwości wyłączenia jakichkolwiek dokumentów z akt przekazywanych stronom do wglądu.
13. Niewielki procent wszczynanych przez Policję postępowań karnych dotyczących znęcania nad rodziną kończy się przedstawieniem aktu oskarżenia oraz zastosowaniem środków zapobiegawczych zapewniających odizolowanie sprawcy od jego ofiary. Większość postępowań z art. 207 KK umarzanych jest z uwagi na niską szkodliwość czynu bądź na brak dostatecznych dowodów w sprawie. Z kolei sądy w sprawach dot. przemocy domowej najczęściej orzekają kary z warunkowym zawieszeniem, co u sprawcy i osoby doświadczającej przemocy często powoduje poczucie jego bezkarności.
14. Kierowanie sprawcy i ofiary w toku postępowania karnego na mediacje, co przy założeniu dysproporcji sił i postawy wycofania osoby doświadczającej przemocy w rodzinie nie przynosi zakładanego efektu i umacnia sprawcę w poczuciu władzy i bezkarności.

W wyniku dokonanej analizy danych sprawozdawczych oraz przeprowadzonej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Lublin opracowano następujące rekomendacje dotyczące dalszej realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- kontynuacja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy fizycznej;
- prowadzenie działań antyprzemocowych w grupach ryzyka, tj. wśród osób uzależnionych i ich rodzin oraz osób po odbyciu kary pozbawienia wolności;
- kontynuacja działań profilaktycznych, w tym informacyjno – edukacyjnych dla młodzieży, dorosłych oraz młodych rodziców;

- dalsza realizacja działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy stosowanej wobec seniorów;
- realizacja działań mających na celu zwiększenie wykrywalności przemocy seksualnej;
- kontynuacja działań dotyczących profilaktyki przemocy w ramach programów wychowawczo – profilaktycznych w placówkach oświatowych;
- realizacja działań antyprzemocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy ekonomicznej z uwzględnieniem specyfiki dzielnic Lublina;
- dalsze prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców;
- działania nakierowane na zwiększanie świadomości rodziców nt. negatywnych konsekwencji stosowania przemocy wobec dzieci oraz stosowania przemocy w procesie wychowawczym;
- upowszechnianie wiedzy na temat problemu przemocy rodzinnej wśród osób dorosłych;
- weryfikacja stereotypów dotyczących przemocy domowej;
- dalsze upowszechnianie informacji o konkretnych miejscach, gdzie udzielana jest pomoc dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- systematyczne szkolenia pracowników służb pierwszego kontaktu - dostarczanie wiedzy na temat zjawiska i uczenie umiejętności diagnozowania przemocy;
- specjalistyczne szkolenia dla pracowników służb świadczących profesjonalną pomoc osobom dotkniętym przemocą, uwzględniające specyficzne potrzeby specjalistów;
- dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych dla poszczególnych służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- zabezpieczenie środków finansowych na działalność oraz obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego;
- dalsza realizacja przez Komendę Miejską Policji, MOPR i CIK projektu „Przyjazne patrole”, celem zwiększenia poziomu bezpieczeństwa osób małoletnich;
- dalsze rozszerzanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej – dyżury członka Zespołu w Ośrodku Wczesnej Interwencji dla Osób z Problemem Alkoholowym i Ich Rodzin oraz dla społeczności Kościoła polskokatolickiego pw. Wniebowzięcia NMP;
- propagowanie informacji na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środkach masowego przekazu.

Ponadto w związku z przeprowadzoną diagnozą w obszarze problematyki przemocy w rodzinie w Lublinie oraz biorąc pod uwagę stan zasobów ludzkich i instytucjonalnych, stwierdzono, iż w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie występują następujące potrzeby priorytetowe, które należy wziąć pod uwagę w założeniach Programu.

1. Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu zwiększenia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez: kampanie społeczne, działania profilaktyczne, edukacyjne, propagowanie właściwych postaw wolnych od przemocy, szczególnie u rodziców.
2. Zintensyfikowanie działań ochronnych wobec osób krzywdzonych, a szczególnie zwiększenie możliwości ochrony przed przemocą osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie oferty skierowanej dla sprawców przemocy, poprzez prowadzenie stałego systemu działań korekcyjnych i terapeutycznych oraz ścisłą współpracę organów ścigania i sprawiedliwości.
4. Zwiększenie skuteczności stosowania oddziaływań prawnych w zakresie natychmiastowego odizolowania sprawcy od osób krzywdzonych i zakazu zbliżania.
5. Stałe podnoszenie kompetencji osób podejmujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. Stałe rozwijanie sieci instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz doskonalenie ich zasobów kadrowych i lokalowych.
7. Doskonalenie systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Program jest dokumentem opracowanym przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie, na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego, a przede wszystkim systemowego podejścia, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tą kwestią. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie.

4.1. Kierunki działań

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Lublinie, realizacji zadań ustawowych, Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz celów wskazanych w niniejszym Programie określono główne kierunki działań oraz sprecyzowano grupy odbiorców, do których są one kierowane. Każde z działań przypisane jest konkretnym podmiotom działającym na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, odpowiedzialnym za ich realizację oraz określone zostały wskaźniki monitorowania. Główne kierunki działań to:

- I. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie – obszar kierowany do społeczeństwa lokalnego, w tym osób i rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie.
- II. Ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie – obszar skierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, o których mowa w art. 2 pkt. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- III. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie – obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie.
- IV. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zacieśnianie współpracy pomiędzy nimi – obszar kierowany do przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

V. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Lublina

Cele szczegółowe:

- I. Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.**
- II. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.**
- III. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**
- IV. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.**

VI. ZADANIA DO REALIZACJI

Cel. I. Wzrost oddziaływań profilaktycznych i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie.

Zadanie 1

Prowadzenie statystyk i analiz dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie w Lublinie

Działania:

1. Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób wynikający z Programu.
2. Sporządzanie sprawozdań z działań w środowiskach dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Realizatorzy:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w tym Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie

Wskaźniki:

- liczba sporządzonych diagnoz, raportów i sprawozdań dotyczących zjawiska przemocy,
- liczba podmiotów składających sprawozdanie z Programu do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Lublinie,
- liczba corocznych raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zadanie 2. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Lublin

Działania:

1. Analiza danych statystycznych zgromadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

2. Diagnozowanie skali zjawiska i monitorowanie zmian przez Zespół Interdyscyplinarny na podstawie danych pozyskanych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy:

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w tym Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin
Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie
Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie
Komisariaty I – VII Policji w Lublinie
Sądy Rejonowe w Lublinie, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
Prokuratury Rejonowe w Lublinie
Straż Miejska Miasta Lublin
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie
Organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba wypełnionych formularzy „NK - A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób i rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, w tym ze względu na problem przemocy: psychicznej, fizycznej i seksualnej,
- liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – D” i „Niebieska Karta – C”,
- liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy,
- liczba powołanych grup roboczych,
- liczba zarządzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w sprawie powołania i zmiany składu grup roboczych,
- liczba posiedzeń grup roboczych,
- liczba osób dotkniętych przemocą uczestniczących w posiedzeniach grup roboczych,
- liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie uczestniczących w posiedzeniach grup roboczych.

Zadanie 3

Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy rodzinie.

Działania:

1. Organizacja i udział w kampaniach społecznych.
2. Organizacja i udział w festynach środowiskowych, imprezach profilaktycznych.
3. Promowanie treści profilaktycznych nt. zjawiska przemocy w rodzinie w środkach masowego przekazu, w tym w prasie katolickiej.
4. Realizacja programów profilaktycznych, treningów zastępowania agresji, prelekcji dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
5. Opracowywanie i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych.
6. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacyjne dla rodziców.
7. Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie Miasta Lublin w zakresie edukacji i profilaktyki dot. przemocy w rodzinie.
8. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działania projektów prowadzonych przez organizacje pozarządowe.

Realizatorzy:

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie
Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin
Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie,
Komisariaty I – VII Policji w Lublinie
Sądy Rejonowe w Lublinie
Straż Miejska Miasta Lublin
Kościelne osoby prawne
Organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- liczba lokalnych kampanii,
- liczba programów i działań profilaktycznych oraz osób w nich uczestniczących,
- liczba podmiotów pozarządowych, którym zlecono realizację działań w ramach projektów współfinansowanych przez samorząd Miasta Lublin,
- liczba informacji medialnych,
- liczba programów profilaktycznych, treningów zastępowania agresji, prelekcji oraz osób w nich uczestniczących,
- liczba opracowanych materiałów i dystrybuowanych ulotek,
- liczba zajęć psychoedukacyjnych dla rodziców, liczba osób w nich uczestniczących,
- liczba podjętych inicjatyw dot. współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Cel II. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zadanie 1. Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i świadkom przemocy;

Działania:

1. Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne, doradztwo zawodowe.
2. Wsparcie materialne.
3. Praca socjalna.
4. Interwencja kryzysowa.
5. Całodobowy telefon zaufania w Centrum Interwencji Kryzysowej.
6. Usługa Telewsparcia 60+.
7. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.
8. Praca psychologiczna i terapeutyczna z dorosłymi, młodzieżą i dziećmi: terapia indywidualna i grupowa (różnych grup wiekowych), grupy psychoedukacyjne z elementami psychoterapii, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, formy warsztatowe: praca nad relacjami w rodzinie z przemocą, umiejętnościami interpersonalnymi i społecznymi; warsztaty dla rodzin.

Realizatorzy:

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie, w tym Specjalistyczna Poradnia dla Rodzin, Sekcja ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Sekcje Pracy Socjalnej
Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie
Komisariaty I – VII Policji w Lublinie
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie
Sądy Rejonowe w Lublinie, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin
Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych Urzędu Miasta Lublin
Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin
Wydział Spraw Mieszkaniowych Urzędu Miasta Lublin
Ośrodek Leczenia Uzależnień w Lublinie
Organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą,
- liczba osób objętych interwencją kryzysową, poradnictwem i wsparciem,
- liczba podmiotów prowadzących grupy wsparcia, psychoedukacyjne oraz terapeutyczne,
- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego w danej instytucji,
- liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób, które uczestniczyły w terapii indywidualnej psychologicznej (terapeutycznej),

- liczba grup terapeutycznych,
- liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne,
- liczba grup wsparcia, samopomocowych,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, samopomocowych,
- liczba lokalnych linii telefonicznych dla osób doznających przemocy w rodzinie,
- liczba przeprowadzonych rozmów i interwencji,
- liczba przyjętych i funkcjonujących uchwał umożliwiających przyznanie lokali socjalnych w pierwszej kolejności osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- liczba lokali socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności.

Zadanie 2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu;

Działania:

1. Udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą.
2. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy (rodziny zastępcze pełniące zadania pogotowia rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego, miejsca hostelowe).
3. Kompleksowa pomoc specjalistyczna osobom dotkniętym przemocą.

Realizatorzy

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie
Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty

Wskaźniki:

- liczba podmiotów świadczących pomoc w postaci schronienia,
- liczba miejsc w instytucjach świadczących pomoc w postaci schronienia,
- liczba osób dorosłych lub rodzin, którym udzielono bezpiecznego schronienia,
- liczba dzieci, którym udzielono bezpiecznego schronienia,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z pomocy w formie schronienia,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały ze wsparcia specjalistycznego w ośrodkach udzielających pomocy w formie schronienia,
- liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym osób u których przemoc w rodzinie ustała.

Zadanie 3. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, także w toku postępowania karnego

Działanie:

1. Wykorzystywanie przyjaznych pokoi przesłuchań do czynności procesowych.
2. Projekt „Przyjazne patrole”.

Realizatorzy:

Miejski Ośrodek pomocy Rodzinie w Lublinie
Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie
Komisariaty I – VII Policji w Lublinie

Sądy Rejonowe w Lublinie
Prokuratury Rejonowe w Lublinie
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie

Wskaźniki:

- liczba przyjaznych pokoi przesłuchań,
- liczba dzieci przesłuchanych w przyjaznych pokojach,
- liczba Przyjaznych Patroli,
- liczba odwiedzonych rodzin przez Przyjazne Patrole,
- liczba interwencji zakończonych przewiezieniem dziecka w bezpieczne miejsce.

Zadanie 4. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Realizator:

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
Sądy Rejonowe w Lublinie

Wskaźniki:

- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie,
- liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na odebranie dziecka, o których mowa w art. 12a,
- liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka,
- liczba zawiadomień o stwierdzeniu przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości odebrania dziecka, przełożonych osób, które dokonały odebrania dziecka.

Cel III. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadanie 1. Zapewnienie skutecznych oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym korekcyjno-edukacyjnych, interwencyjnych i terapeutycznych

Działania:

1. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.
2. Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno – terapeutycznych dla dorosłych sprawców przemocy.
3. Realizowanie programów wspierających dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi lub psychologiczno-terapeutycznymi.
4. Prowadzenie oddziaływań terapeutycznych w szczególności terapii i psychoterapii dla osób stosujących przemoc w rodzinie, zmierzających do zmiany wzorców zachowań.
5. Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie w ramach procedury Niebieskie Karty.
6. Prowadzenie edukacji i terapii dla nieletnich.
7. Przesyłanie prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, Komendantowi Miejskiemu Policji, komendantom oddziałów Żandarmerii Wojskowej informatorów

zawierających aktualne bazy realizujących działania adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

8. Współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.
9. Działania w kierunku zastosowania obowiązku leczenia odwykowego dotyczących sprawców przemocy w rodzinie.

Realizatorzy:

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie
Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie
Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie
Komisariaty I – VII Policji w Lublinie
Prokuratury Rejonowe w Lublinie
Sądy Rejonowe w Lublinie, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
Areszt Śledczy w Lublinie
Ośrodek Leczenia Uzależnień w Lublinie
Organizacje pozarządowe
Placówki oświatowe

Wskaźniki :

- liczba realizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno – terapeutycznych,
- liczba podmiotów realizujących programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno -terapeutycznych,
- liczba osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno -terapeutycznych,
- liczba osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno –terapeutycznych,
- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego oraz psychologiczno –terapeutycznego powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie,
- liczba osób osadzonych, poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym oraz psychologiczno -terapeutycznych, które w ciągu 3 lat zostały ponownie osadzone z uwagi na popełnienie czynu podobnego,
- liczba programów wspierających,
- liczba osób uczestniczących w programach,
- liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”, wskazanych jako osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- liczba wypełnionych formularzy „NK – D”,
- liczba wszczętych postępowań przygotowawczych oraz odmów wszczęcia w sprawach związanych z przemocą w rodzinie,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą w rodzinie poprzez umorzenie postępowania,

- liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia,
- liczba wniosków o nałożenie obowiązków uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy w rodzinie,
- liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez inne służby, w tym zwłaszcza przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc,
- liczba wniosków do KRPA o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego dotyczących sprawców przemocy w rodzinie,
- liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego dotyczących sprawców przemocy w rodzinie.

Zadanie 2 Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami dotkniętymi przemocą

Działania:

1. Zatrzymywanie osób stosujących przemoc w rodzinie.
2. Stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób, co do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazania zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, ewentualnie tymczasowego aresztowania,
3. Występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, nakazie opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazie zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Realizatorzy:

Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie

Komisariaty I – VII Policji w Lublinie

Prokuratury Rejonowe w Lublinie

Sądy Rejonowe w Lublinie, w tym Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej

Wskaźniki:

- liczba zastosowanych środków zapobiegawczych przez prokuraturę,
- liczba zatrzymanych osób, co do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie,
- liczba zastosowanych nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- liczba złożonych wniosków do prokuratury/sądu o zastosowanie środków zapobiegawczych,

- liczba wniosków do sądu w przedmiocie zastosowania ww. środków karnych lub probacyjnych, w tym m.in. z art. 335 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,
- liczba wniosków kuratorów sądowych o zastosowanie przez sąd środków probacyjnych na etapie postępowania wykonawczego,
- liczba orzeczeń sądowych uwzględniających ww. wnioski w postępowaniu wykonawczym.

Cel IV. Podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zacieśnienie współpracy pomiędzy nimi.

Zadanie 1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej;

Działania

1. Szkolenia interdyscyplinarne z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem.
3. Zapewnienie systemu wsparcia, w tym m.in. pomocy psychologicznej, superwizji, doradztwa, grup wsparcia dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
4. Opracowywanie diagnoz potrzeb szkoleniowych członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie
Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie
Wydział Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie
Komisariaty I – VII Policji w Lublinie
Prokuratury Rejonowe w Lublinie
Sądy Rejonowe w Lublinie
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Lublinie
Areszt Śledczy w Lublinie
Organizacje pozarządowe
Inne podmioty

Wskaźniki:

- liczba zorganizowanych szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie,
- liczba uczestników ww. szkoleń,
- liczba szkoleń zewnętrznych dotyczących przemocy w rodzinie i liczba osób w nich uczestniczących,
- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- liczba zrealizowanych spotkań superwizyjnych,

- liczba osób uczestniczących w spotkaniach superwizyjnych,
- liczba diagnoz potrzeb szkoleniowych.

Zadanie 2. Doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy rodzinie w Lublinie

Działania:

1. Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom – systematyczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego, wspólne szkolenia przedstawicieli różnych instytucji, konferencje w celu wymiany doświadczeń.
2. Umieszczenie informatora instytucji pomocowych na witrynach internetowych
3. Wymiana doświadczeń na forum ogólnopolskim, wizyty studyjne, współpraca z instytucjami i organizacjami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym.

Realizatorzy:

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie
Wydział Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Lublin
Wydział Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie
Centrum Interwencji Kryzysowej w Lublinie
Komenda Miejska Policji w Lublinie
Prokuratury Rejonowe w Lublinie
Sądy Rejonowe w Lublinie
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie
Areszt Śledczy w Lublinie
Organizacje pozarządowe

Wskaźniki:

- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba podmiotów współpracujących w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba powołanych grup roboczych,
- liczba funkcjonujących w danym roku grup roboczych,
- liczba spotkań grup roboczych,
- liczba zorganizowanych wspólnych szkoleń, konferencji, seminariów,
- liczba podmiotów uczestniczących we wspólnych szkoleniach, konferencjach i seminariach,
- liczba uczestników szkoleń, konferencji i seminariów,
- liczba podmiotów, którym przekazano informator o instytucjach pomocowych, celem umieszczenia na swoich witrynach internetowych,
- liczba podmiotów, które umieściły informator na swoich witrynach internetowych,
- liczba wyjazdów studyjnych.

VII. MONITOROWANIE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie realizacji programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zespół Interdyscyplinarny w Lublinie każdego roku do dnia 31 marca przedłoży Radzie Miasta sprawozdanie z realizacji Programu.

VIII. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Środki finansowe na realizację systemu będą pochodziły w szczególności z:

1. Środków własnych Miasta Lublin, w tym z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Lublin.
2. Dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych powiatowi,
3. Funduszy unijnych,
4. Funduszy strukturalnych,
5. Grantów i konkursów.

Spis tabel

Tabela 1. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2012 i 2017.....	19
Tabela 2. Przemoc w rodzinie i jej związki (korelacyjne) z innymi patologiami i problemami – zmiany na przestrzeni pięciu lat.	21
Tabela 3. Kategorie przemocy stosowane przez rodziców w procesie wychowawczym w latach 2012 i 2017.....	22
Tabela 4. Liczba postępowań przygotowawczych wszczętych przez Policję z art. 207 k.k. ...	26
Tabela 5. Liczba zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia przez Policję osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.	27
Tabela 6. Liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie prowadzonych przez lubelskie jednostki rejonowe (PR Lublin - Północ w Lublinie, PR Lublin - Południe w Lublinie oraz PR w Lublinie) w latach 2015 -2019.....	29
Tabela 7. Działania lubelskich placówek oświatowych w latach 2015-2019 w związku z wystąpieniem podejrzenia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy, którego ofiarą było dziecko.....	30
Tabela 8. Działania profilaktyczne prowadzone przez lubelskie placówki oświatowe na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019.....	31
Tabela 9. Statystyki spraw w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód.....	32
Tabela 10. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie w ramach prowadzonych postępowań wykonawczych przez kuratorów rodzinnych i karnych.....	33
Tabela 11. Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	33
Tabela 12. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód- obowiązki probacyjne wynikające z wyroków ..	33
Tabela 13. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód – środki karne	34
Tabela 14. Liczba klientów Stowarzyszenia AGAPE i formy udzielonej pomocy.....	34
Tabela 15. Liczba Niebieskich Kart wszczętych w CIK	37
Tabela 16. Działania profilaktyczne CIK	37
Tabela 17. Ilość osób objętych wsparciem CIK z powodu przemocy.....	38
Tabela 18. Dane dotyczące projektu „Przyjazny Patrol”.....	40
Tabela 19. Ilość osób przebywających w Mieszkanu Interwencyjnym CIK	43
Tabela 20. Działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019	44
Tabela 21. Informacja w zakresie działań prowadzonych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lublinie.....	45
Tabela 22. Środki finansowe Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Lublin wydatkowane na realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019.....	45
Tabela 23. Podmioty realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019	46
Tabela 24. Beneficjenci zadań prowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2015-2019	46
Tabela 25. Dane dot. osób przebywających w SOW dla Ofiar Przemocy	47

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2012-2019	9
Wykres 2. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2015-2019	10
Wykres 3. Częstotliwość przemocy rodzinnej w latach 2006, 2009, 2012, 2017 na terenie Lublina.....	10
Wykres 4. Ocena skuteczności działań instytucji działających w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Lublinian	11
Wykres 5. Liczba formularzy A „Niebieskich Kart” w latach 2015-2019.....	13
Wykres 6. Podmioty wszczynające procedury „Niebieskie Karty” w latach 2015 – 2019.....	14
Wykres 7. Podmioty wszczynające procedury „Niebieskie Karty” w roku 2019 – udział procentowy	14
Wykres 8. Formy przemocy w rodzinie w latach 2015 – 2019.....	15
Wykres 9. Występowanie form przemocy wśród mieszkańców Lublina na tle populacji ogólnopolskiej i warszawskiej w latach 2012 i 2017.	16
Wykres 10. Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie w latach 2015 – 2019	16
Wykres 11. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć.....	17
Wykres 12. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć.....	18
Wykres 13. Procentowy podział osób doświadczających przemocy według wieku i płci w roku 2019.....	18
Wykres 14. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć – dynamika wzrostu	19
Wykres 15. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019	20
Wykres 16. Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019 z podziałem na wiek i płeć.....	20
Wykres 17. Uczestnictwo w spotkaniach grup roboczych osób doświadczających i stosujących przemoc w rodzinie w latach 2015-2019.....	24
Wykres 18. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C i D w latach 2015-2019	25
Wykres 19. Liczba zakończonych procedur „Niebieskich Kart” w latach 2015-2019	25
Wykres 20. Powody zakończenia procedur „Niebieskich Kart w latach 2015-2019.....	26
Wykres 21. Liczba postępowań przygotowawczych z art. 207k.k.wszczętych przez Policję.....	27
Wykres 22. Liczba osób zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia przez Policję	28
Wykres 23. Liczba klientów Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem....	35
Wykres 24. Ilość osób uzależnionych wśród pokrzywdzonych	36
Wykres 25. Osoby doświadczające przemocy korzystające ze wsparcia OPOPP	36
Wykres 26. Formy wsparcia dla osób pokrzywdzonych korzystających z pomocy OPOPP ..	37
Wykres 27. Ilość spotkań psychologicznych w CIK w latach 2016 - 2019	39
Wykres 28. Ilość spotkań psychologiczno-terapeutycznych w CIK w latach 2016 - 2019	40
Wykres 29. Ilość zrealizowanych „Przyjaznych Patroli”	41
Wykres 30. Ilość rodzin objętych „Przyjaznym Patrolem”	42
Wykres 31. Dane dotyczące „Przyjaznego Patroli”.....	42
Wykres 32. Ilość osób przebywających w Mieszkaniu Interwencyjnym CIK.....	43